

וה צנעקן עשין והסומן הוא כחם לבנים או שאינו כונס מלל אל חס הוא לבנים מותר, והוה נמשך מנה שכתב בלן הוה פשוט: [ג] איסור מועט כ"ז. צמורה טעמא סוף כלל פ"ה ויין רחן כחם דלחן למלך צין נעממה ללא נעממה וגוף האיסור נתי על צמור ופשוט הוא: [ד] אבץ איסור מרובה כ"ז. ויין לרזי על איסור חטוי כונסו, וכמו שכתב הרמב"ם ומהם הים התקן ים ד שער ט טו: [ה] ויין ער שיפוטם צמור כ"ז. איינו דוקא צמור מוטבם או צמור כונסו כ"ז. איינו דוקא פשוט מוטבם מעקלר. אבל איסורין הסומן משיקלן לנתי וצוריס והסמן ממוסם כל שאין עס דרז הימר לצמול, הוה ליה פלומיה למיסורא צעעיה וקף ספסרית ואינו רחוי לאילנה ארס מכל מקום ג"כ מלל עגמו הוה מקביל וקף על פי כן ספסרית רמננה ומנו שמתנה צמ"ק א, וה"ל על כרחן או לנח רובא דסמורא קף מן החמיה סמור לכל עגמא, וכן מוכח בהלכה ממה שכתב הסומן לקמן בצק סומן ק"ל וסוף בן צנעקיס האמאקוס סומן על אלס קלף הכס כמללס כ"ז, ונמנרני כמלל ונממה גופן לחובו אל האקור רכס עניו מומלס, מכלל צנעקן רובא דהימורא, וכן כמס כמסר נממח כ"ז ומסו הוה: [ו] ארץ שצמו בצבד. פירוש דהילך דלויכ נממח על איסור צ"ר שישפל מלילנה ארס או שיחא רוב הימר הא לוי היי האיסור לחלו הוא צנעק, אבל היחא לילכ אלא עממה למוריס הסעס כמי שאינו עשיר פגום הוא והילוך קף על גב לילכ רוב הימר ערס: [ז] כמה ארורים שפוטם כ"ז. מילמא כליש נפשיה הוא ומרס הסומן קל: [ח] או פוטם רבבתיא הימורא שפוטם אביר. פירוש אמר שכתבם אבל קרס שכתבם מומר על פי שמשפל שישכיר אמר כי ייין דהשתה פגום הוא, מילך דהוה סמורא מלל. וכן כמס האיסור והימר האמין אקל ל"כ ויין פגום, היי נמי פוטום ולצמור העצים היו דמוריה דלף צעודו פוטם אקל ייין שפוטם להשצית. וכן י"ס לרקוק מלכרי הרמב"ם צמקן ט"ז ומלמלה סמוריה הלכה כן, אכמז וז"ל, אל פגם האיסור למורל והסמור עשמו היי זה מומר, והוא שישיה פוטם וממולה וער סוף, אבל אל פגם צמולה וסופו להשצית או העצים כממולה מע"ס שפוטם לפגום היי זה סמור, ע"כ ומלמס אל פגם כממולה וסופו להשצית מונה כמלה דלף צעודו פגום לפי סמורו

מלך כי מומרים, והכי ארס צמורא צעודא ונעמיה ויהי ס"ה חמיה וצנעקן רוממין יהו סמורין מלמל שדרבן לנתי ע"כ פירוש דהוה מנעמה ליה חס היו רוממין ולינתי אל היס סמוריס או מומריס, ומשני מלכריין ליה כהונס רוממס שנת מניה שאלף אל צינסי מלך כי שרי, דלס לן או הוה לן למגור רוממס מנו צנעקס. ועור דלל מקרי רוממין אלא כמרי סולג' כו לאי לא, ויין מקרי וזי ספסר למולן כי מלל ער שצנעק, והוה כונס הימורא לאי ספסר להסמור צנעקיס דהא רוממס ג"כ דרכן לנתי קורס סולג' וז"ל היי מסכתא לה צירומא דרוממין, והוה כריה. ועממה דמילמא דיוון סממון מל על צעוד רוממין הוקלן כמ המומן, וקף אל מור ולינתי און צו כמ עור לחור ולהשצית, מה שאין כן כמלל כיוצאם צנעקס שמשכחו ממשין ומסמור ומרמון מונקן והוה ליה העצים סמורו לפגום. וכן הרמב"ם פירוש התורה ונעמיה ויהי ס"ה ממה כן כמס שכתבם מומן למור גרמין רוממין הוה סמור פגום ממשלע וער סוף, ומה שכתבם בס"ד לוי סמורין מרין קריה סמור מלל דהשתה מיהא פוגמא, אינו רלויה, דלמדי הימס דהשתה פוגמא וגם און סמור להשצית כממלה גורמא דהא סמור מלל מיהא שאין כן הפל דממעלה סופו להשצית. אמנם מה שכתבתי לעיל על פס הי"ג שאין פגם ולצמור העצים למרז הרמב"ם כמל שכן, י"ס דלמתי דלל דמרי דצמלמא. כהשצית ולצמור פגם י"ס

באר דהבז צמורא"י שיקשין

אמר, דהא נהנה מנוף האיסור במה שיש לו שפי לאכילה, ויהיה נהנה טפרי מירבי אכילה שמהמת האיסור יחור מן החקלקל שמקלקל לו קצת בטעם איסור, וכאלו לא היו רוב וצריך שיפגום למדי כמלה, ומי ס"ק טו; (ה) כמה דבורים אמורים. ארש סימן קנא, ומלמח באמה נפשיה דהא. נשי ס"ק טו; פ"ד ס"ק טו.

חזרת דעת ביאורים

הס"ד צמרון י"ט ס"ק י"א. ומפילו סמרי מרז דפליג עס ופי"ק טו ג"כ נמניה, מרז כלאיסור דרנתי, ע"כ. ולפי זה כמלל כנה סומ או המרז לכו איסורא, אמר כלאיסור מרובה: (ה) ארץ שצמו. עיין פ"ד ס"ק י"א, ער שאין פלסמו צמול, און לפרס דמסור היי ורמא לנח רוב, דהא מפילו כמיהימל הוה רק מלך נממה מהאיסור מומר צמון עטס לפגום, רק הפירוש הוה דרזי און הסעס, קף שמשעיס לשי כולו, מרובה ויין המנה, ייין שצמור צמור ולא מרובה הימור כמממו. והוה שכתב עס צמרי"ל מומח ביהא הימור ים ד שער ה, כן שרי אינו מנמל אל הכל. רק צעמם לבצח סמור, שמשעיס לפי כולו ועטס פגום כמלן דלמיה. והוה שכתב שאין פלסמו צמול, מונוו עלא פלי ממשו ורזי על כולו, והוה מטעם דהא מוין דלל מרובה הימור רק שמשעיס לפי כולו, ועטס פגום כמלן דלמיה:

חזרת דעת הרדשים

המורה לנו כיסורא או שפול האיסור כנה סממ, צעקן רוב צמור, ועיין צמוריס ס"ק ד'; [ז] כמה דבורים אמורים. קמי ארש הכותב:

פירוט משפחה

הנהגה והנהיה
הוא הוא לשון המשנה של
נורוסי משנה א עיי"ש
פירושו באים שמתוך
אלו ואלו (כ"ד ע"ג)
מה שבנה ששה נורוסי
שדורס ש"ש מקוה, נורוסי
שורה גירסה חמה
המתח (נעמד ר"ש):
אבליו לשל בה
לגמ, הוא לא שדורס שום
מכילת כ"א דבידיכ לא
למחולת (אוי כ"ל כ"ל
ד"ר ברוחבא ביהו מכיל
רש ש"ס שכ"א על
הלכה ואם ביטול בה
ובאשר ק"ל על החבור
הפירוש (אבדן):
אך מפורט צמורה במה
ד"ר כ"ב ע"ג:

ואם כן
הוא מוכרח הרי"ד (ל"ד ל"ב)
דבר (ראשון)
הרשיב"א עם שדה חממה
הבאר. ובמ"ק הוא מוכר
משם מה שחולק עליו
הרי"ד:

צוננים והנהיה על במה
א"ל ע"כ כ"ל כ"ד ע"ג
כ"ב ע"ג ח"ב כ"ב ע"ג
או ע"כ כ"ב ע"ג כ"ד ע"ג
ל"ב ע"ג כ"ד ע"ג:

ל"ב ע"ג כ"ד ע"ג
כ"ד ע"ג כ"ב ע"ג
כ"ב ע"ג כ"ד ע"ג
כ"ד ע"ג כ"ב ע"ג
כ"ב ע"ג כ"ד ע"ג
כ"ד ע"ג כ"ב ע"ג
כ"ב ע"ג כ"ד ע"ג
כ"ד ע"ג כ"ב ע"ג
כ"ב ע"ג כ"ד ע"ג
כ"ד ע"ג כ"ב ע"ג
כ"ב ע"ג כ"ד ע"ג
כ"ד ע"ג כ"ב ע"ג

הנהגה והנהיה
הוא הוא לשון המשנה של
נורוסי משנה א עיי"ש
פירושו באים שמתוך
אלו ואלו (כ"ד ע"ג)
מה שבנה ששה נורוסי
שדורס ש"ש מקוה, נורוסי
שורה גירסה חמה
המתח (נעמד ר"ש):
אבליו לשל בה
לגמ, הוא לא שדורס שום
מכילת כ"א דבידיכ לא
למחולת (אוי כ"ל כ"ל
ד"ר ברוחבא ביהו מכיל
רש ש"ס שכ"א על
הלכה ואם ביטול בה
ובאשר ק"ל על החבור
הפירוש (אבדן):
אך מפורט צמורה במה
ד"ר כ"ב ע"ג:

ואם כן
הוא מוכרח הרי"ד (ל"ד ל"ב)
דבר (ראשון)
הרשיב"א עם שדה חממה
הבאר. ובמ"ק הוא מוכר
משם מה שחולק עליו
הרי"ד:

צוננים והנהיה על במה
א"ל ע"כ כ"ל כ"ד ע"ג
כ"ב ע"ג ח"ב כ"ב ע"ג
או ע"כ כ"ב ע"ג כ"ד ע"ג
ל"ב ע"ג כ"ד ע"ג:

ל"ב ע"ג כ"ד ע"ג
כ"ד ע"ג כ"ב ע"ג
כ"ב ע"ג כ"ד ע"ג
כ"ד ע"ג כ"ב ע"ג
כ"ב ע"ג כ"ד ע"ג
כ"ד ע"ג כ"ב ע"ג
כ"ב ע"ג כ"ד ע"ג
כ"ד ע"ג כ"ב ע"ג
כ"ב ע"ג כ"ד ע"ג
כ"ד ע"ג כ"ב ע"ג
כ"ב ע"ג כ"ד ע"ג
כ"ד ע"ג כ"ב ע"ג

משפחה ד"ר

הנהגה והנהיה
הוא הוא לשון המשנה של
נורוסי משנה א עיי"ש
פירושו באים שמתוך
אלו ואלו (כ"ד ע"ג)
מה שבנה ששה נורוסי
שדורס ש"ש מקוה, נורוסי
שורה גירסה חמה
המתח (נעמד ר"ש):
אבליו לשל בה
לגמ, הוא לא שדורס שום
מכילת כ"א דבידיכ לא
למחולת (אוי כ"ל כ"ל
ד"ר ברוחבא ביהו מכיל
רש ש"ס שכ"א על
הלכה ואם ביטול בה
ובאשר ק"ל על החבור
הפירוש (אבדן):
אך מפורט צמורה במה
ד"ר כ"ב ע"ג:

ואם כן
הוא מוכרח הרי"ד (ל"ד ל"ב)
דבר (ראשון)
הרשיב"א עם שדה חממה
הבאר. ובמ"ק הוא מוכר
משם מה שחולק עליו
הרי"ד:

מגילת דוד

הנהגה והנהיה
הוא הוא לשון המשנה של
נורוסי משנה א עיי"ש
פירושו באים שמתוך
אלו ואלו (כ"ד ע"ג)
מה שבנה ששה נורוסי
שדורס ש"ש מקוה, נורוסי
שורה גירסה חמה
המתח (נעמד ר"ש):
אבליו לשל בה
לגמ, הוא לא שדורס שום
מכילת כ"א דבידיכ לא
למחולת (אוי כ"ל כ"ל
ד"ר ברוחבא ביהו מכיל
רש ש"ס שכ"א על
הלכה ואם ביטול בה
ובאשר ק"ל על החבור
הפירוש (אבדן):
אך מפורט צמורה במה
ד"ר כ"ב ע"ג:

ואם כן
הוא מוכרח הרי"ד (ל"ד ל"ב)
דבר (ראשון)
הרשיב"א עם שדה חממה
הבאר. ובמ"ק הוא מוכר
משם מה שחולק עליו
הרי"ד:

והחלב זה מזה לגמרי) הרי הוא מותר, וא"כ פשיטא שאם נפרדו הבשר והחלב זה מזה לגמרי, בודאי שניהם מותרים.

והנראה לומר בביאור מתי הראשונים אם אפשר להפרידו בבב"ח אסור או מותר, ולכאורה נחלקו בסברת המ"ד דאפשר לסוחטו אסור. לדעת הרא"ה והר"ן, אפשר לסוחטו אסור פירושו דע"ז שנתערבו הבשר והחלב ביה, הרי נעשו כגופו של איסור, ואף כל א' בפני"ע הוי חפצא של איסור. ומה"ט אף אם יתבטל חלק הא' ויחשב כמי שאינו, מ"מ ישאר חלק השני באיסורו. דהא אפי' אם יתפרדו זמ"ז לגמרי, עדיין ישאר באיסורם, ולא גרע נתבטל חלק הא' מאילו הוטר מכאן לגמרי. מאידך, הרשב"א סובר דכשנתערבו בשר וחלב זה בזה, לא נעשה כל א' בפני"ע כחפצא של איסור, רק נאמר דין שא"א לבטל חלק הא' מבלי לבטל גם חלק הב'. וממילא הואיל ולא נעשה כל א' בפני"ע כחפצא של איסור, לפיכך היכא שנתפרדו זמ"ז לגמרי, מסתבר דשניהם מותרים. ומעין זה ביאר הגר"ח ז"ל בחידושו על הרמב"ם שם.

ונראה דנפק"מ עוד לנעין אם בישל חלב בקדירה ואחר י"ב שעות בישל בה בשר ואחר י"ב שעות בישל בה ירקות (שהיא כ"ד שעות משעת בישול החלב). דהנה כתב השו"ע (סי' צד ס"ג) שכף של חלב שתחבו לתוך קדירה של בשר אוסרת כל זמן שהיא בת יומא. וכתב שם הש"ך (סי' י) דהיינו שהיא בת יומא משעה שתחבוה לתוך קדירה של בשר, אף אם אינה בת יומא משעה שבישל בה חלב, דכיון שהיתה בת יומא בשעת תחיבה הראשונה, נעשית נבילה ואוסרת. ותמה הש"ך על הב"ח שכתב בפשיטות שאינה אוסרת אא"כ היא בת יומא משעה שבישל בה חלב בתחילה.

ונראה שגם הב"ח והש"ך נחלקו בגדר דין חני"נ ואפשר לסוחטו בבב"ח. לדעת הש"ך בב"ח חשיב כאיסור מחמת עצמו, דהיינו שהכל נעשה כחפצא של איסור, וממילא מסתבר דלנעין לקבוע השם "בת יומא" לא אוליגין אלא בחר שעת התחיבה, דבאותה שעה נתחדש החפצא של בב"ח, ושוב א"א לדרון על טעם החלב בנפרד. אבל הב"ח סובר דבב"ח הוא איסור בלוע, ודינו כדין שאר כל חתיכה הנאסרת מחמת בליעת שום איסור, וכל זמן שהאיסור בלוע בחתיכה הרי דין הכל כנבילה, אבל לעולם לא נתחדש חפצא דאיסורא מחמת נתינת טעם האיסור בהיתר. וממילא מסתבר דלנעין לקבוע השם "בת יומא" דנים על החלב והבשר בנפרד, ולא משערין מזמן שנעשה בב"ח.⁶³

63 עיין עוד בשיעורי רבנו בעניני בב"ח (סי' עא) שהעלה דאולי לא נחלקו הב"ח והש"ך בגדר איסור בב"ח אלא בגדר היתר דקדירה שאינה בת יומא.

שעור הרא"ה סוף ג' ז' נראה ונצרך ל"י גוף אליה ק' (א"ת)

סימן פב

אין ביטול אלא מתחילת התערובת

7 כתב המחבר (סי' קו ס"א) שאם נאסרה חתיכה מחמת בליעת איסור אינה אוסרת אלא לפי חשבון שבה, דהיינו שאם יש במה שבקדירה ובחתיכה ס' כנגד איסור הבלוע, אז מה שבקדירה מותר, אבל החתיכה עצמה אסורה לעולם לפי שאיסור שבה אינו נפלט ממנה לגמרי.⁶⁴ ועיי"ש בש"ך (סי' ב) שהביא בשם הרשב"א דאפי' לרבינו אפרים דלא אמרינן חני"נ בשאר איסורים, מ"מ אין החתיכה ניתרת לעולם משום דאפשר לסוחטו אסור.

ולכאורה צ"ע, דמה בכך שהאיסור הנבלע בחתיכה אינו נפלט ממנה לגמרי, הרי עכשיו נתפשט טעם האיסור גם בשאר החתיכות, וכעת יש כבר ששים בהיתר כדי לבטלו, וא"כ אמאי אינו בטל. והנראה בזה, שאין החתיכה יכולה להתבטל אחר שכבר נאסרה משום דאין ביטול אלא מתחילת התערובת. ומש"ה הואיל ובתחילת התערובת לא חל דין ביטול מפני שאז לא היה ששים בהיתר כנגד האיסור, ממילא גם לאחר זמן לא יחול דין ביטול.

אך קשה, שהרי כתב המחבר (סי' צט ס"ה) שאין מבטלין איסור לכתחילה, ואפי' אם כבר נפל איסור לתוך היתר אלא שאין בו שיעור כדי לבטלו, אסור להוסיף עליו

64 עיין בתשו' הרשב"א (ח"א סי' תצה, ובתשו' המיוחסות להרמב"ן סי' קנא) שכתב דהכי מסתבר דא"כ מצינו הגעלה באוכלין. וכ"כ ב"משמרת הבית" (ב"ך ש"א, ת:).

והנה נחלקו הראשונים בביאור המח' אם אפשר לסוחטו אסור או מותר. רש"י בתולין (קת. ד"ה ומא, א') ותוס' שם (ד"ה אפשר) פי' דלמ"ד אפשר לסוחטו אסור אם איסור נבלע בהיתר ונתן בו טעם ואסור, אף אם חזר ובישל היתר זה עם היתר אחר ונפלט האיסור מהיתר הראשון עד שאין בו כדי שיעור נתינת טעם, מ"מ ההיתר עדיין עומד באיסורו. ומ"ד אפשר לסוחטו מותר סובר דאף דלכתחילה אין מבטלין טעם האיסור שבחתיכה, מ"מ ברעבר אם נסחט האיסור ונתבטל, מותרת גם החתיכה שכבר נאסרת.

והק' על זה הריטב"א שם (ד"ה א') דהיאך אפשר להיות דב"ר שנבלע בו איסור ונאסר יחזור להיתרו כל שנסחט ממנו טעם האיסור שבו. ועיי"ש שהביא שהרמב"ן פי' באופן אחר [ודבריו חובאו בחי' הרמב"ן מהדורת רייכמאן בסוף המסכת] דאף למ"ד אפשר לסוחטו מותר, לא אמרינן דחתיכה הנאסרת בתחילה חוזרת להיתרה ע"י ביטול טעם האיסור שבו, אלא רק שנוון בו מיהת להקל שלא תהיה אותה חתיכה הנאסרת נחשבת כחתיכת נבילה לאסור שאר חתיכות מדין מין במינו. הרי מבואר דלדעת רש"י ותוס' עיקר המח' אם אפשר לסוחטו אסור או מותר היא אם יש הגעלה באוכלין או לא. ואילו לדעת הרמב"ן כו"ע מרדו לזה דאין הגעלה באוכלין, רק נחלקו אם בב"ח דינו כאיסור מחמת עצמו (כבשר איסור) או כאיסור בלוע (כבשר היתר שיש בו בליעת איסור).

היתר כדי לבטל. ומוזה לכאורה מוכח דלא כיסוד הנ"ל, דאע"ג דבתחילה לא חל דין ביטול, מ"מ שפיר יחול דין ביטול אח"כ (רק דלכתחילה אסור לעשות כן). וכן נראה מלשון הרמ"א שם שכתב דחתיכה שבלעה איסור, לא מהני לה מה שניתוסף אח"כ היתר בתערובת, הואיל ואמרינן בה חנ"י. הרי משמע דאי לאו דחנ"י היה אפשר לבטל את האיסור ע"י הוספת היתר אע"פ שלא נתבטל האיסור בתחילת התערובת.

ונראה ליישב דשאני התם שהוספת היתר מהווה תערובת חדשה, אבל ע"י מיעוט בליעת האיסור לא חשיב כתערובת חדשה. ועוד י"ל דהתם יש שינוי בכמות התערובת, שניתוסף היתר בעין, וכל היכא שניתוסף היתר בעין או נתמעט איסור בעין שפיר חשיב כתערובת חדשה. אבל אם רק נתמעט טעם איסור, שע"ז לא נשתנה כמות הבעין שלפנינו, לא חשיב כתערובת חדשה.

אך עדיין קשה, דהנה מבואר בשו"ע (סי' ק ס"א, סי' קא ס"א) שבריה וחתיכה הראויה להתכבד לא בטילי אפי' באלף. וכתב השו"ע (סי' קא ס"ו) דהא דלא בטילי אפי' באלף היינו דוקא כעודם שלמים, אבל אם נחתכו או נתוספו עד שנאבדה צורתן שפיר בטילי, דתו לא חשיבי, ואפי' אם נתוספו לאחר שנתערבו עם היתר. הרי להדיא דאע"ג דבתחילת התערובת לא נתבטלה הבריה או החתיכה מ"מ שפיר מתבטלים הם אם נחתכו או נתוספו אח"כ. וצ"ע דהא אין ביטול אלא מתחילת התערובת.

והנראה בזה, דהנה השו"ע (סי' קט ס"א) פסק כשיטת הרשב"א דחתיכה שנתערבה באחרות יבש ביבש מין במינו בטיל חד בתרי אבל אסור לאכול שלשתם ביחד, משא"כ בתערובת לח ביבש או לח בלח שיש בו ס' היתר כנגד האיסור, דדאי מותר לאכול הכל ביחד. ובביאור הדבר נראה לומר דס"ל להרשב"א דביטול יבש ביבש אינו מדין ביטול ברוב אלא מדין אזלינן בתר רובא, דדוקא בתערובת של בלילה שייך לומר שהאיסור נהפך להיות היתר משא"כ כשיש רק תערובת של ספק (שאינו ידוע איזו חתיכה היא של איסור ואיזו של היתר). וממילא אם יאכל כל ג' החתיכות בבת א', הרי בודאי יאכל איסור, דאף דאזלינן בתר רובא מ"מ אין זה מהפך את האיסור להיות כמאן דליתא, אלא רק מותר לאכול חתיכה זו עתה משום דתלינן שזהו מהרוב של היתר.

ולפי' שפיר י"ל דלגבי תערובת יבש ביבש לא איכפת לן מתי נתהווה הרוב - אם בתחילת התערובת או בסופה. דדוקא לגבי דין ביטול הוא דאמרינן דלא מהני אלא מתחילת התערובת. משא"כ לגבי הך דאזלינן בתר רובא, דאף אם בתחילה אין אנו יכולים למיזל בתר רובא מאיזה טעם שיהיה, ורק לאחר שנתערב האיסור נשתנו הדברים עד שנוכל למיזל בתר רובא, גם בכה"ג אזלינן בתר רובא. ומעתה ניחא מה שכתב

65 הכי משמע מביאור הגר"א שם (ס"ק ה). ועיי' עוד מזה בשיעורי רבנו לקמן (סי' צד אות א').

השו"ע לגבי בריה וחתיכה הראויה להתכבד שנתוספו, דלאחר שנתבטלה חשיבותם שפיר אזלינן בתר רובא אע"פ שבתחילת התערובת לא היינו יכולים למיזל בתר רובא.⁶⁶

סימן פג

גדר דין תערובת לענין ביטול

א.

כתב הרמ"א (סי' צט ס"ה) י"א דאפי' היכא דלא אמרינן חנ"י לא מהני היתר לבטל את האיסור אלא אם ניתוסף קודם שנודע התערובת (והוא דעת האר"ה), אך לא נהגו להחמיר בזה. ונראה לבאר שהאר"ה סובר שכדי לבטל איסור בששים צריך שיהא כל ההיתר נמצא בתערובת א', ולא בשתיים. והיכא שנודע נפילת האיסור לבעלים, הרי כבר נתהווה תערובת א', וממילא אין שום תוספת היתר אח"כ יכולה להצטרף להחשב כחלק מאותה תערובת, ואם תפול התערובת לתוך היתר אחר יחשב כתערובת שניה. ועל כן אפי' אם יש ששים בכל ההיתר מבי' התערובות כדי לבטל את האיסור אינו מתבטל, דלא מהני ששים מבי' תערובות לבטל את האיסור.

ונראה שבדבר זה נחלקו הראשונים לענין אי אמרינן קמא קמא בטיל בהיתר שנפל לתוך איסור. ודעת רש"י בע"ז (עג. ד"ה היתרא) היא דאמרינן קמא קמא בטיל לא רק

66 אלא דקצ"ע בזה, שהרי דין המחבר (סי' קא ס"ו) מקורו ברא"ש לחולין (פ"ו סי' לה), והלא דעת הרא"ש (שם סי' לו) היא שאם נתערבו חתיכת איסור בחתיכות היתר חד בתרי מותר לאדם א' לאכול כולן בבי"א מפני שנהפך האיסור להיות היתר. הרי משמע דס"ל להרא"ש דאפי' היתר תערובת יבש ביבש מדין ביטול הוא, ומ"מ סובר הרא"ש דמהני ביטול גם לאחר תחילת התערובת.

והשיב הר"צ שכטר שליט"א דאולי לעולם פליג הרא"ש על יסוד זה שאין ביטול אלא מתחילת התערובת, ומה"ט חולק בנו הטור (סי' ק) על שיטת הרשב"א בדין אפשר לסותמו. ועוד י"ל דאולי סובר הרא"ש שבתערובת יבש ביבש נאמר ב' דינים - ביטול ברוב, ואזלינן בתר רובא. ומש"ה היכא שנתבטלה חתיכת איסור בחתיכות התערובת שפיר נהפך להיות היתר ומותר לאדם א' לאכול כל התערובת בבי"א. אבל מאידך, אף אם לא נתבטל האיסור מתחילת התערובת, מ"מ שפיר אפשר להתירו אח"כ ע"י הך דינא דאזלינן בתר רובא, אלא דבכה"ג אסור לאדם א' לאכול כל התערובת בבי"א.

ועוד העיר הר"מ גנץ שליט"א דלפי מה שהעלה רבנו לקמן (סי' פו) ליכא סתירה בדברי המחבר כלל. דמאי דבריה דובר חשוב לא בטילי היינו מפני שיש בהם הפקעת התערובת, כלומר שעפ"י דין אין בריה דובר חשוב מתערבים בהיתר, אלא חשיב כאילו הם ניכרים ועומדים בפני"ע. וא"כ כשנתוספו או נתערבו הרי נעשה התערובת מתחילה, וממילא שפיר חל דין ביטול כמו בשאר תחילת התערובת.

7

דשאני חמץ משאר איסורים שחמץ אינו בטל אפי' במשהו, ובע"פ אחר הצות אפי' חמץ בטל בס' (לדעת רש"י ודעימיה, ודלא כדעת הרמב"ם).¹²⁶

ב.

עוד כתב המחבר (סי' קג ס"ב) שיש מי שחוכך לומר שאם ריבוי האיסור הגדיל מדת התערובת עד שהוא משביח יותר כשאוכלו בגודל מדתו ממה שהוא פוגם בהפסד טעמו הרי זה אסור, וכן העלה הר"ן לע"ו (לב: בדפי הרי"ף). ונראה דשיטה זו לא שייכא לפי סברת הרא"ה. שהבאנו, שאם נטל"פ מותר משום דהוי בכלל נבילה סרוחה מאי שנא אם ריבוי האיסור מגדיל מדת ההיתר או לא, הרי אם טעם הפוגם במקצת חשיב כנבילה סרוחה, ממילא עפ"י דין לא חשיב כאיסור כלל, וא"כ אין בכחו לאסור תערובתו.

אלא ע"כ צ"ל שהר"ן אוזיל בשיטת הרשב"א דנטל"פ מותר משום דלא חל דין טכע"ק כל שטעם האיסור פוגם תערובתו אפי' במקצת. רק שנחלקו הרשב"א והר"ן בטעם הדבר. שהרשב"א סובר שדין טכע"ק תלוי בנתינת טעם לשבח, וממילא כל שהאיסור פוגם אפי' במקצת, שרב אינו יכול לאסור מדין טכע"ק. ואילו הר"ן סובר שדין טכע"ק תלוי בהנאת האוכל, פירוש הדבר שטעם איסור אסור היתר בתערובת מפני שהאוכל את ההיתר נהנה מטעם האיסור, וממילא חשיב כאוכל נבילה הראויה לגר. אבל אם האיסור פוגם תערובתו אפי' במקצת, שוב אין האוכל נהנה מן האיסור, וממילא פקע מיניה דין טכע"ק, דלא חשיב כנבילה הראויה לגר.¹²⁷ ולפי סברא זו, שעיקר דין

126 אך צ"ע, שהרי המג"א שם (ס"ק ז) כתב שהרמ"א הוציא דין זה ממה שהמרדכי בפסחים (אות הקס"ח) התיר מי באר שנפלו לתוכן חטים מפני שהחטים נותנים טעם לפגם במים. והרי המרדכי שם לא התיר במיוחד בערב פסח אחר חצות, ומדבריו משמע שהוא הבין לדעת האוסרים נטל"פ בפסח גם מים אלו יהיו אסורים. והרי הרמ"א החמיר כדעיה זו וכמו שנתבאר, וא"כ מאיפה ידע הרמ"א שיש להתיר נטל"פ בערב פסח אחר חצות. אך לפי דברי רבנו י"ל שהבין הרמ"א דלי"צ מקור לכך, דסברא פשוטה היא.

127 אך עדיין יש לעיין אם גם לדעת הר"ן צריך לבטל את האיסור ברוב אף היכא שלא חל דין טכע"ק (כשיטת הרשב"א) או לא. וכבר נחלקו בזה האחרונים. לדעת הגרעק"א והפמ"ג שם ל"צ ביטול בנטל"פ לפי שיטת הר"ן. אבל בביאור הגר"א (סי' קג ס"ק ז) משמע שהבין שגם הר"ן מודה שצריך לבטל את האיסור ברוב אף שהוא נטל"פ. ולכאורה מזה שסובר הר"ן בפסחים (ז: בדפי הרי"ף ד"ה אמר) שנטל"פ מותר אף לגבי חמץ בפסח הרי מוכח דס"ל דל"צ ביטול בנטל"פ, וצ"ע לדעת הגר"א. שוב העירונו דמעין זה הק' הגרעק"א בחידושו לחולין (צו: במערכה אות ז) על סתירת פסקי השו"ע, שבי"ד פסק שגם בנטל"פ בעינן ביטול ברוב, ואילו באר"ח פסק דנטל"פ מותר אף בפסח. ויש

טכע"ק תלוי בהנאת האוכל, מסתבר שיש לאסור התערובת אם ריבוי האיסור משביח התערובת יותר ממה שהוא פוגמו ע"י קלקול טעמו, דהא בכה"ג הרי האוכל נהנה מן האיסור, וא"כ שפיר חל עליו דין טכע"ק.

ג.

השביח ולבסוף פוגם

→ עוד כתב השו"ע (סי' קג ס"ב) בד"א (שנטל"פ מותר) כשפוגם מתחילתו ועד סופו, אבל אם השביח ולבסוף פוגם או פוגם ולבסוף השביח אסור. ובפשוטו היה נראה לומר שזהו שיעור בפגם, דלא חשיב כנותן טעם לפגם אא"כ הוא פוגם מתחילתו ועד סופו, אבל אם בתחילה היה משביח את התבשיל לא מיקרי נטל"פ. וכן מוכרחין לפרש לדעת הראב"ד דאיסור שנתבטל אינו חוזר וניעור, דאל"כ אמאי בפוגם ולבסוף השביח אסור, הרי כבר פקע שם איסור מיניה בתחילה. אלא ע"כ צ"ל דס"ל להראב"ד שנאמר שיעור בפגם, דלא חשיב כנטל"פ אא"כ הוא פוגם מתחילתו ועד סופו, וממילא אף אם הוא משביח רק לבסוף לא מיקרי נטל"פ, והרי הוא אסור את התבשיל.

ולפ"ז היה נראה לומר שאם יודעים כבר בתחילה שלבסוף יהיה נ"ט לשבת מסתבר שיש לאסור גם עכשיו, אף שהוא עדיין נ"ט לפגם. ואמנם כך הביא הבה"ט (ס"ק ז) בשם הפר"ח. אולם השו"ך (ס"ק ז) חולק עליו וס"ל שבפוגם ולבסוף השביח אין התבשיל נאסר עד לאחר שהאיסור השביחו. ושיטתו צ"ע, שאם הדין רבעינן שיהא פוגם מתחילתו ועד סופו הוא רק שיעור בפגם, ממילא מסתבר שאם ידוע שלבסוף יהיה משביח, א"כ גם בתחילה לא חשיב כטעם פגום.

→ לכן נראה לומר בדעת השו"ך דמאי דהשביח ולבסוף פוגם אסור אין זה מפני שנאמר שיעור בפגם רבעינן שיהא פוגם מתחילתו ועד סופו, אלא דין כללי הוא שאין ביטול אלא מתחילת התערובת, וכמו שנתבאר לעיל בדעת הרשב"א,¹²⁸ וממילא אם השביח בתחילה ולא נתבטל, שוב לא מהני מה שהוא פוגם לבסוף. ולפ"ז ניחא מה שהעלה השו"ך שבפוגם ולבסוף השביח אין התבשיל נאסר עד שהשביח, דלעולם כל

שתי דאולי ל"צ רוב בנטל"פ מדין ביטול אלא מפני שכלי רוב לא חל שם תערובת כלל, אלא חשיב כאילו האיסור ניכר ועומד בעין, וכמו שכתב הריטב"א בחולין (צח: סוד"ה רבא אמר) לגבי טעמו ולא ממשו, וז"ל וימיהו כי שרינן טעם בלא עיקר כשהוא ע"י תערובת, אבל כשהוא מופרש בעיניה הוא ודאי אסור, וכל היכי דהוי טעם איסור מרובה והיתר מועט כמאן דאיתיה בעיניה חשיב.

128 עיין בשיעורי רבנו לעיל (סי' פב).

עוד שלא השביח שפיר מיקרי טעם פגום, ורק לאחר שהוא משביח הרי האיסור חוזר וניעור.¹²⁹

ונראה שגם מה' הש"ך והפרי"ח תלויה בגדר דין נטל"פ. לדעת הרא"ה דאיסור שנטל"פ מותר מפני שהוא פגום בעצמותו והוי כנבילה סרוחה, מסתבר לומר דכל שאין האיסור פוגם מתחילתו ועד סופו ממילא אף בתחילה אינו אוסר, ולא מיקריא נבילה סרוחה כל שידוע שישביח לבסוף. אבל לדעת הרשב"א דנטל"פ מותר מפני שלא חל דין טכע"ק על איסור הפוגם אח התבשיל, מסתבר לומר דכל זמן שאינו משביח את התבשיל אינו אוסרו, אף אם ידוע שלבסוף ישביח את התבשיל.

אלא דלכאורה צ"ע בזה, שהרי כבר נתבאר דע"כ סבר המתבר כדעת הרא"ה דאיסור שנטל"פ מותר משום דהוי פגום בעצמותו, כדמוכח מזה שפסק המחבר דנטל"פ מותר אף בהמץ בפסח. וא"כ קשה, דהא לפי מה שביאר הש"ך בדעת המחבר כאן דאיסור הפוגם בתחילה ומשביח לבסוף אינו אוסר עד שהוא משביח, הרי משמע דאזיל המחבר בשיטת הרשב"א דנטל"פ מותר משום דלא חל דין טכע"ק על טעם פגום. וא"כ פסקי המחבר סותרים זה"ז.

וע"כ צ"ל שהש"ך הבין שאף הרא"ה מודה לדעת הרשב"א אלא שהוא מוסיף עליו. פירוש הדבר, דס"ל להרא"ה שנטל"פ מותר לא רק מפני שפגימת הטעם מפקיע ומתיר את האיסור מצד עצמו, אלא מפני שאיסור פגום בטל ברוב ולא חל עליו דין טכע"ק. ומש"ה גם היכא שאין האיסור פגום בעצמותו, מ"מ אפשר להתירו מדין ביטול ברוב אם הוא פגום כ"כ עד שלא חל עליו דין טכע"ק. ומה"ט סובר המחבר (לפי הבנת הש"ך) שאיסור הפוגם בתחילה ולבסוף משביח אינו אוסר עד שישביח, דאף אם איסור לא מיקרי נבילה סרוחה היכא שסופו להשביח, מ"מ עדיין יש להתירו כל זמן שלא השביח משום דלא חל דין טכע"ק על טעם פגום, וממילא הרי האיסור בטל ברוב.

אלא דלפ"ז יצא דאף שהמחבר מתיר נטל"פ בפסח, מ"מ בכה"ג שהאיסור פוגם ולבסוף השביח (שלדעת הש"ך הרי הוא מותר בשאר איסורים עד שישביח), אף המחבר

129 כך הובא גם בס' בעקבי הצאן (סי' כה אות א'). ועוד העיר הר"צ שכטר שליט"א שמדברי הב"י משמע דס"ל דמאי דבעינן שיהא פוגם מתחילתו ועד סופו זהו שיעור בפגם. שהרי כתב הב"י דפוגם ולבסוף השביח אסור ק"ו מהשביח ולבסוף פוגם. וצ"ע דמה ענין זה לזה, הרי בהשביח ולבסוף פוגם אפשר לומר דלא מהני מה שפוגם לבסוף משום דאין ביטול אלא מתחילת התערובת, אבל בפוגם ולבסוף השביח ליחא להך חסרון. אלא ע"כ צ"ל שהב"י סובר דצריך שיהא פוגם מתחילתו ועד סופו משום דבלא"ה לא מיקרי נטל"פ, וממילא שפיר יש להשוות פוגם ולבסוף השביח להשביח ולבסוף פוגם. ואמנם הכי מבואר מלשון הב"י (סי' קג סוד"ה ומ"ש ופגם) וז"ל "דהא פגם זה אינו פגם כיון שהוא ע"מ להשביח". הרי להרא"ה דס"ל דפוגם מתחילתו ועד סופו הוא שיעור בפגם.

יודה לדעת הרמ"א דנטל"פ אסור בהמץ, דהא בכה"ג עיקר הטעם להתיר את התבשיל בשעה שהאיסור פוגם הוא עפ"י סכרת הרשב"א שלא חל דין טכע"ק על טעם פגום וממילא הוא בטל ברוב, וסברא זו לא שייכא לגבי המץ בפסח.

ד.

איסור שנפסל וחזר ותיקנו

עיין בחו"ד (סי' קג ס"ק א) שכתב דכל שנסרה האיסור ונפסל מאכילת אדם הרי הוא מותר משום דהוי כנבילה שאינה ראויה לגר, ואף אם חזרו ותיקנוהו עד שראוי הוא לאכילת אדם מ"מ אינו חוזר לאיסורו, דכבר פקע שם איסור מיניה לגמרי. ונראה להביא ראיה לכך מדברי הגמ' בתמורה (לא). דאמרינן דכו"ע מודו דאפרות שנולדה מביצת טריפה מותרת, ד"אימת גדלה לכי מסרחא, וכי אסרחא עפרא בעלמא הוא". ופ"י רש"י ד"אחר שהסריחה הביצה יצא זה ממנה, וכשהסריחה פקע איסורא דהואי עפרא בעלמא, הלכך מותר זה שיצא ממנה אחרי כן". הרי דאע"ג דבאותה שעה שהסריחה הביצה, היתה האפרות עומדת לצאת ממנה, מ"מ אמרינן דכל שהסריחה פקע איסורא מינה, ודינה כנבילה שאי"ר לגר, ושוב אין האיסור חוזר וניעור. ומעין זה י"ל גם לגבי שאר איסורים שנפסלו מאכילת אדם ושוב נתקנו.¹³⁰

סימן צא

כבוש הרי הוא כמבושל

א.

שיעור כבוש

מבואר בחולין (צז: ועוד) דכבוש הרי הוא כמבושל. אך נחלקו הראשונים בשיעור כבוש שנחשב כמבושל. הרא"ש לע"ז (פ"ה סי' יא) כתב בשם הריצב"א שאם שרה איסור עם היתר בדבר לת יום שלם מעת לעת נקרא כבוש, וכולע ופולט כמבושל. וראיה לכך, מדאמרינן בפסחים (מד:): דבב"ח חידוש הוא, דאי תרו ליה כולי יומא

130 עיין מה שהעיר בזה הר"צ שכטר שליט"א בשיעורי רכנו בעניני כב"ח (סי' עב אות ב' הע' 116).

אוסר ואפי' בכלי מתכות (ג) (ש"ע מסק כך במי ציד) אבל לענין הנעלה צריך להנעיל כולו כדאמרינן בפרק דם חפצא (דף צ"ו) בישל הפאת בישל איסור במקצת כלי צריך הנעלה בכל הכלי ואומר הר"ם על כובנין שקרוין פיימיר לא ינעיל רק מה שננע בכוח ועמע למעלה ואם התב ב' פעמים ולא נודע בינתים יש להצריך ב' פעמים (ש"ע מני בפעם א' ששים) וראיה ממס' תרומה וה' דינים הם האחד היכא דהכף בת יומא כשיש ששים מן הכף בקדרה הקדרה והתכשיל מותרין והכף אסורה בין עם בשר בין עם חלב לפי שמהו כלוע' מבשר בחלב ואפילו כדיעבד נמי אוסרת אם חזרו ותתכווה בין עם בשר בין עם חלב כל זמן שהיא בת יומא ואם אין ששים הכל אסור ואפילו בהנאה ואפילו (ג) הקדרה אך לתת לתוכה פירות או צינן מותר אחרי שאין ההנאה מנוף האיסור. הב' והיא שאין הכף בת יומא אין צריך ששים והקדרה והתכשיל מותרין והכף אסורה לתוכה לא בקדרה של בשר ולא בקדרה של חלב (ד) הג' וצריך החכם לחקור אם נתנו מים לתוך הקדרה אחר החיבת הכף דודאי אין אותן מים מצטרפות להתייר. הר"י ואם נשפכו המים שבקדרה וספק אם היו בה ששים (ש"ע צ"ח) אם נתרבב בשאינו מינו ונשפך אסור ובמינו אסור אם לא נודע שהיה רובו היתר ובמינו ובשאינו מינו ונודע שהיה רובו היתר ממינו רואין שאינו מינו כמי שאינו והשאר מינו רבה עליו ומבטלו) כאותה שעה אם לא לפרשי' דטעם כעיקר דרבנן אזלינן לקולא ולפירש רבינו תם (שם דף צ"ח בתוספ' סי' מ"ה ובתוספת דעכ"ם דף ע"ו בדבור המתחיל בת יומא) דהוי

נשלו בה חלב מעולם אע"י שתחבו בה כף חולבת שהיתה בת יומא וגם אין בקדרה ששים מכל מקום אין הקדרה נעשית חולבת כהכי לאסור אם בשלו בה בשר אחר כך אפי' בו ביום משום דהוי נו"ש בר נו"ש הטעם היוצא מן החלב אל הכף ומן הכף אל המים שבקדרה ומן המים אל הקדרה עצמו ועדיין הוא היתר ומהאי טעמא נמי אם לאחר מעת לעת מתחייבת כף חולבת הוחמו בה מים חמים ותחבו בה כף של בשר בת יומא מותר להשתמש בקדרה לכתחלה בבשר וטעם חלב שנבלע בהקדרה כתחילה על ידי כף חולבת לא השיב טעם כדמי' ואמנם אמת הוא כאשר ספק הרב בפנים דקדרה הבלועה מבשר בחלב אפילו כמנא אסור להשתמש בה לכתחלה לא בשר ולא חלב ומשכח לה כגון קדרה של חלב שנשתמש בה חלב בעין ואחר מעת לעת נשתמשו בה בשר הבשר מותר מטעם שהחלב הוא פוגם לפי שאינו בן יומא אבל הקדרה אסורה להשתמש בה לכתחלה לא בשר ולא חלב לפי שהיא כלוע' מפגם בשר בחלב ואם היא של נחישת יגעיל' לאחר מעת לעת של מעשה שני ואם היא של חרס אין לה תקנה להשתמש בה לא בשר ולא חלב עכ"ל (ג) מיהו אומר מורי דצ"ע דכמתכת הם מקצתו הם כולו היה נראה דגם מה שלא נכנס ברוטב פולט (ג) נראה היינו דוקא בקדירה של חרס דאין לה תקנה בהנעלה אך קדירה של מתכות מותר בהנעלה ואף על גב דטעם כעיקר דאורי' תי' מכל מקום בהנעלה יוצא כל הטעם אך כדיעבד אינה אוסר' מחמת בליעה ראשונה כיון שאינה בת יומא מכליעה

דאורייתא אזלינן לתומא ונהנו כפירש רבינו תם (ס) היה לכתב בספר התרומה חכם הבא להתיר קדרה בשביל שאינה בת יומא צריך לחקור אם הוחמו מים המין בקדרה בתוך מעת לעת שאם הוחמו הוי הטעם הנפלט במים איסור שאין בו ס' דבבולה קדרה משערינן ונעשה בן יומא ודוקא בקדרה הבלועה מאיסור אבל בקדרה שנשתמשו בה בשר ואח"כ מים חמין בתוך מעת לעת של בשר ובתוך מעת לעת השני נשתמשו בה חלב מותרת (ו) ויש הרבה מקילין גבי דין ראשון דחמין דאחרי שאין בגוף האיסור בן יומא אין להחשיבו בן יומא (ש"ע ק"ג) אם עברה לילה אח"כ וכן אם עברה לילה בין בישול בשר לחלב אע"ג דאחר כך הוחמו בה מים מיד מותר וה"ה בכל האיסורים ובמקום הפסד יש להתיר בשאר איסורין

ראשונה עכ"ל (ס) מיהו יש לתמוה כשהכף בת יומא ויש ס' מן הכף דאמרינן הקדרה מותרת וקף אסורה בין עם בשר בין עם חלב ולמה כיון שיש לו ס' בקדרה מן הכף אם כן יחשוב לכף כהנעלה מכליעה ראשונה ויהיה לה דין הקדרה עצמה אם בשר בשר אם חלב חלב ויש לומר דלמא אחי' למטעי' אטו היכא דלא נתחבה הכף בקדרה כ"א מקצתה ועוד התנעלה אינה מועלת כי אם דוקא ברותחין כל כך שמעלין רתיחה ולענין הצרכת ששים בעינן אפילו שאינה מעלת רתיחה רק שהיא רותחת שהיה סולדת בה ועוד דמספק רתיחה מצריכינן ששים והנעלה אינה מועלת כי אם ודאי רותחת ועוד אנו מצריכינן ששים מכל אפילו בספק תחובה כולה והנעלה אינה מועלת כי אם בודאי תחובה כולה. (ז) ואע"ג דהחמין שבנתי' משוו לה בן יומא והוי לשבח מ"מ איכא נותן טעם בר נותן טעם להיתר כתחילי' מן הבשר לקדרה ואחרי כן מן הקדרה למים חמין שהוחמו בנתי' ואחרי כן מן המים חמין לקדרה והכל של היתר אבל בקדרה הבלוע מאיסור אין להתיר מטעם זה כדפי' רש"י גבי קיבה דלא שייך היתר דנותן טעם בר נותן טעם כי אם מותר להתיר כגון מבשר לחלב אבל גבי איסור אע"ג דלגבי האיסור עצמו הוי נותן טעם בר נותן טעם מכל מקום כל מה שיוצא ממנו אפילו היתר אסור משום דקיימא לן דחתוכה עצמה נעשית נבילה ואוסר אפי' היתר שבה הלכך אף על גב דגבי האיסור הנבלע במים החמין שהוחמו בנתי' הוי נותן טעם בר נותן טעם בהיתר שבא אחרי כן מכל מקום המים עצמן לבדן אסורין משום דחתוכה עצמה נעשית נבילה כדפרי' וכמו כן המים נעש נבילה כשיבלעו מאיסור אבל גבי היתר בהיתר כמו בשר בחלב כשהמים בולעים כטעם הבשר מכל מקום אין שם בשר על המים הלכך כשהווד ונותן טעם בחלב אחריו כן אין לחוש כי אם מטעם הכשר שבתוך המים שחזור ונכנס בחלב ואותו טעם דבשר שבמים הוי נותן טעם בר נותן טעם כדפרישית ומהאי טעמא פירש רבינו ברוך דבצלים או כרשיים הבלועים מאיסור ונותנן בקדרה של היתר צריך ששים מכולם ולא סגי ששים מן הבלועה אבל אם הכרישים או הכצלים כלועין מטעם בשר ונותנן בקדרה של חלב או להפך אין צריך ששים רק מן הבלועה ולא מכולם והיינו טעמא משום דגבי איסור הבלוע שם האיסור על כל החתיכה כדפריש' אבל גבי בשר אין שם בשר על כל החתיכה וכי תישא היא נופח מאי

12

בכל ענין רק שיהא מעת לעת מוזמן בישוף האימור) וכן הדעת נוטה ודגים
 (ז) שעלו במקרה (חולין דף ק"א ר"מ שם פ"ט טור י"ד) זה תמצא מחלוקת
 בדין (זה) של בשר מותרין לאכול בכוחה ונהנו רבותינו והוא הדין נהבשלו
 (ח) צנון שחתכו בסכין של בשר אסור לאכול בכוחה לפי שהשמונית על הסכין
 ומיהו אם שמו הצנון בקדרה אינו אסור אלא לפי השבון שמנוני הכלוע אבל
 חתכו בסכין של גוים צריך מ' מכל הצנון ואפי' אינו בן יומו דסתם סכין יש
 בו נדבק שמנונית אם לא מורק בכונה או נעצה עשו פעמים בקרקע וכסיק
 החם (דף ק"ב) דוקא צנון אבל קישואים גירי לכו פסקי ואכיל אבל לפת מותר
 לגמרי (ש"ע צ"ג והיכא שמות' צריך הרחה) ועוד אם החך לפת קודם חתיכת
 הצנון מותר (ט) (ש"ע בין כל חתיכת צנון לצנון צריך להתוך לפת) ואמר רב
 נחמן (שם כל הסוגיא טור י"ד סימן צ"ה) אסור להניח כד של כותח אצל כד
 של מלח אבל אצל חומץ מותר וכן כד של בשר אצל כותח מותר לפי שהעולם
 נזהרים. (ש"ע טוב לזהר לכתחיל במקום שאינו צריך) ופה (פסחים דף ע"ז טו)
 י"ד ס' צ"ו ועיין שם) שאפאה עם בשר צלי בתנור רש"י פסק דמית' לאוכלו
 בכוחה ור"ת לחומר' (עיינ בתו' דעכו"ם דף ס"ו) דאסור לאוכלו בכוחה. וגם יש
 אומרים דאפי' צנה בשר עם. דנ אסור לאכלו משום דקשה לר"א (פירוש צדעה)
 זדוקי' בהנור קמן כעין שלהם אבל בתנורים גדולים כעין שלנו אין להקפיד.
 ופירשו לי רבותי המחזיק י"ב עשרונים של מצוה והו' תנור גדול (ש"ע ק"ח
 ונוהגין להחמיר לכתחלה אפילו בתנור גדול והוא פתוח קצת ובדיעבד מותר
 אפילו בתנור קטן ואם הוא סתום לגמרי מותר בדיעבד במקום הפסד) ואין
 (פסחים דף ל"ז טור י"ד סימן צ"ו) לשון העיסה בחלב ואם לש כל הפת אסורה
 ממני הנל עבירה. ומסקי (שם דף ל"ו) רב ענן כעין הורא שרי (פירוש ללוש
 מעט) ש"ע כדו אכילה. כבת אחת או ששינה צורת הפת שתהא נכרת שלא יאכל

שנא זה מזה דנבו בליעת האימור חשבינן כולה חתיכה ככליעה עצמה וגבי
 בליעת היתר דבשר בחלב לא חשבינן כולה חתיכה ככלועה עצמה ויש לומר
 דמעמי' דבליעת אימור היינו משום דאפשר לסוחטו אסור פירוש שאם היה יכול
 לסחוט האימור הנבלע חוץ מן החתיכה שלא היה נשאר בו טעם אימור כלל מכל
 מקום אסורה החתיכה לעולם כיון שחל עליה שם אימור שעה אחת וזה הטעם
 לא שייך גבי בליעת היתר עכ"ל.

(ז) אמרו ר"י ור"מ שאם דש כותח שקורין שתש"א במכחש של
 בשר דמות' לאכלה בחלב ואף על גב דאמרינן דבית לחרוסת כרותה מכל מקו' קמי' לן
 כפירושא דלאו דוקא עלו דהיה אם נהבשלו (ח) ודוקא שנתבשלו במים (ש"ע
 לא חילק) אבל נצלו לא ואפילו עלו או נתבשלו דוקא דיעבד אבל לכתחילה
 אסור להעלותם או לבשולם בכלי של בשר כדי לאכלם בכוחה כדפי' לעיל בהלכות
 הנעלה. ומכאן מתיר רבינו ברוך קערות של בשר בני יומן שהנודתו במחבת הלבת
 שאינה בת יומה אפילו בכלי ראשון אפילו המים רותחין או איפכא קערות של
 חלב במחבת של בשר אבל אם שניהם בני יומן לא. עכ"ל (ט) צנון שחתכו

כה בשר מותר) כעין של שור) וקיבה של נבילה או של מדיפה ושל גוים
 מותרת אם לא נמלח בעור ואם נמלחה בעור אפילו של ישראל אסורה (ש"ע
 פ"ו ע"ש חילוק דין זה) ואם שהתה יום אחד בעור אסורה אפי' בלא מליחה
 שהשהייה מכלעתה כבישול וכשירה שינקת מן המדיפה החלב צלול אסור והקרוש
 מותר. (ש"ע פ"א ולכתחילה אסור).

ר"ך דין כיסוף דבר יבש (רמב"ם פ"ק י"ז דמאכלות טור י"ד סימן ק"י סמ"ג
 האין פ"א).

בדיה שנתערבה אינה בטלה וכן חתיכה הראויה להתכבד ודבר
 שדרכו לימנות (נד הנשה דף צ"ו ביצה ג') והתערובת דף ע"ב ויבמות דף פ"א
 וע"ש בתוספות) לעולם פלוגתא דר"ם ורבנן דר' מאיר אומר לא בשירי וחכמים
 אימרו. במל חוץ משהו דברים. ולדברי רבי עקיבא שכעה ואנו הן אנוי סרף.
 ורמזי בארן. וחביות סתומות. וקולחי תרדין. וקולחי כרוב דלעה יונת. ורבי עקיבא
 מסיף אף נכרות של בעל הבית. ומספקא לן הלכה כמאן כי אף על גב דיהוד
 ורבים הלכה כרבים מימ כיון דבכמה מקומות מייחי הניחא לכאן דאמר את שדרכו
 למנות שנינו. והחיא פלוגתא ליתא. כי אם לרבי מאיר משמע דהלכה כרבי מאיר.
 וגם מייצא דר' מאיר מספקא לן אי את שדרכו למנות שנינו. כר' יוחנן אי כד
 שדרכו למנות כריש לקיש. ונראה דהלכה כרבי יוחנן דאמר את שדרכו למנות
 שנינו (חולין דף ק' רמב"ם שם סמ"ג לאוין ק"ש. ור"ל טור י"ד סימן ק"ו וק"א).
 (דין חתיכה הראויה להתכבד ר"ל כמו שהיא עתה. אך אם בהמה עם
 הצמר או עוף עם הנוצה אין זה ראויה להתכבד ובמ"ם (ט) אך אם אין מחוסר רק

בסכין וכו' ס' רבי ברוך דאפילו אם הסכין אינו בן יומו כדאמרי' בעכו"ם נבי
 הלית' ולפי זה משמע אפילו בלא שמנונית בעין דאי' בשמנונית בעין פשיטא
 דר' יש לשאינו בן יומו כמו לכן יומו ובפנים פירוש דוקא כשיש שמנונית בעין
 מהנו. מסתמא יש לישב לכל המירושים דסתם סכין יש שמנוני' נדבק עליו ועוד
 ס' ר' ברוך ש"מי' ובצ"י וככשים יש להם דין צנון והלית' ומיהו הרי יהואל אומר
 אין לך אלא מה שאמרו חכמים דיקא צנון והלית' והביא ראיה מפ"ק ניד הנשה
 דאמרינן אין לך נוח טעם באיסור יתיר מבצל וקפלוט אלא מדמי בצל וקפלוט
 לשאר איסורין כן הרבה גדולים שוים בהו יכודים לו עכ"ל (ש"ע צ"ו ואין חלוק
 בין צנון לשאר דברים ההרפים כגון בצלים וכיוצא בו ובין סכין של בשר או של
 גוי ובין מקנה ואינו. מקנה דלכתחילה כולם אסורין ובדיעבד כגון אם בשלו בחלב
 ולא חתכו רק דק צריך לשער מ' נגד כדו נסירה).

(ר"ד ט) ואף על גב דלאחר מכאן מסירים הנוצה והעור מימ כיון
 דכתחלה התערובת נתבטלו שוב אין הוורין וניעורין ומהאי טעמא נמי שרי לבשר
 הכל יחד וראיה מפ"ק התערובת (דף ע"ג ע"ב) דסריך תלמידא אלא מעתה מניסא
 הני דאסר ליה. וברפ"י שם בשישה ואת הא"ך התרנגולת במילה בנצתה נהי דמשום

הכי אמר אביו והלכה כרבי יוחנן דאמר. כתב הרב אלפסי ז"ל⁸²⁷ דלא אפסיקא הלכתא כרבי יוחנן אלא לענין ביצה אבל לענין דג מליח הלכתא כחזקיה ובר קפרא דשרון, דהוה להו רביים אצל יחיד, וקשה הדבר שהרי לפי הפירוש הנכון טעם אחד לשני המחלוקות, אם אכילה כמות שהיא על ידי הרתק שמה אכילה אם לאו. ויש לומר דאפשר לומר דאפילו הכי ביצה חמורה טפי שכל מעשיה ביד גוי דאלו דג מליח כבר נעשה בה מליח' בהיתר שהכשירו לאוכלו כמות שהיא מלוח ע"י הרתק מיה', ואפי' מלחו גוי כיון דמליחתו אין בו משום בישול' בישולו בהיתר הוא, ותחלתו ביד ישראל כמאכל בן דרוסאי דמי. ומיהו עדין קשה על רבינו אלפסי ז"ל שהוא כתב לעיל⁸²⁸ והיא דרב אסי⁸²⁹ דדיגים קטנים מלווחים, דמשמע דרג גדול מליח יש בו משום בשולי גוים. והיה נראה כי רבינו אלפסי ז"ל מפרש הא דרג מליח כפי רש"י ז"ל⁸²⁹ והרמב"ם⁸³⁰ ואין פירושו נכון. ועקרן של דברים דהלכתא כרבי יוחנן בתרתייהו⁸³¹. ונתקיימה והיא דרב אסי אמר רב דלעיל⁸³² לפום מאי דפרישנא עלה⁸³³ דאתיא גם ללישנא בתרא דלעיל⁸³⁴. ואע"ג דבמתניתא דבסמוך⁸³⁵ לא נקט אלא ביצה צלויה מינה שמעינן לרג גדול מליח דתרויהוה חד טעמא גיבהו.

הא כמאן דאמר גותן טעם לפגם אסור⁸³⁶. ולדבריו לא הוצרכו לגזור על הפת של גוי אלא בשנעשה בכלים כשרים דומיא דשלקו, אי גמי דשאני פת שדרכן של גוים היה ליחד לו כלים⁸³⁷.

אי משני איערובי מיסרי סרי. פי' מיסרי סרי אפילו לאלתר ולכך התיירן⁸³⁸ אף הנמכר בחנות ולא הבא מן האוצר בלבד, כדרך שאמרו לעיל⁸³⁹ בשכר של גוים בסוף פרקין⁸⁴⁰ גבי קפריסין וקפלטאות שלא התיירו אלא הבא מן האוצר. מרידי לא תבעי לך דודאי אסורי. פירוש, ואפילו ללישנא דנהרדעי⁸⁴¹. שגם אלו עולים הם על שלחן מלכים לקינוח סעודה. ולא כדברי הרמב"ן ז"ל⁸⁴² שהביא ראיה מכאן דלית הלכת' כלישנא דנהרדעי⁸⁴³.

לא שנו אלא שדרכן. פי', אבל יש מהם שאין גותנין בו חומץ ויין. וכיון דכן הוא הוה ליה כספק ספקא⁸⁴⁴ ודיינו שנאסור באכילה. ואי ק"ל דגבי גבינה של גוים למאן דאסור⁸⁴⁴ משום עגלי עין או משום שרף ערלה⁸⁴⁵ או דמוקמי ליה בחלא⁸⁴⁶ הוה אמרינן דליתסר בהנאה כדאיתא התם, ואעפ"י שאין זה בידוע כי הרבה מעמידין בדברים אחרים⁸⁴⁶. יש לומר⁸⁴⁷ דשאני התם דכיון דאיסורא מוקים ליה כמאן דאיתיה בעיניה⁸⁴⁸ דמי.

אבל כירוע. כלומר, שהוא ממין דברים שאי אפשר בלא יין וחומץ או שראינו בעינינו⁸⁴⁹ אסור אפילו בהנאה. ואף על גב דלא מוקים אוקומי. דכיון דודאי אית ביה תערובת יין האסור בהנאה אי אפשר שלא נאסור תערובתו כמותו. ואין לומר כאן דלטעמיה קופילא, דבכל דבר של גוים שאסרו חכמים לא חלקו בדבר ואסרו לחלוטין אפילו אין בו טעם. והכי הוה ליה כוליה פרקין, וכדברי רבינו הרמב"ן ז"ל⁸⁵⁰ ואחרים עמו⁸⁵¹. וגם

הראב"ד ז"ל⁸⁵² כן כתב גבי גבינה של גוים, ואף על פי שבכאן⁸⁵³ כתב טעם אחר להגדיל תורה. ורבי יוחנן אמר כו'. והלכתא כחזקיה דרביה דרבי יוחנן הוה⁸⁵⁴. ונראין דברים דהא דחזקיה סתמא אמרה ואפילו למאן דקיימא לן לקמן⁸⁵⁵ דסתם יינם אפילו יין ביין ימכר כולו לגוים חוץ מדמי איסור שבו, אפילו הכי הכא אסור בהנאה. ואף על פי שהוא מין בשאינו מינו. שלא אמרו לקמן ימכר לגוים אלא בדבר שנחערב ברשותינו, אבל בתערובת של גוים, כיון שאלו היה בו טעם יין היה אסור בהנאה אפילו כשאין בו טעם אסור בהנאה כשהוא ודאי תערובת, ולא הגיחו בו שום שיעור היתר ותקנתא. וזה דעת מורי הר"א הלוי⁸⁵⁶ בשם רבינו הרמב"ן ז"ל⁸⁵⁷. אבל בשם הר"י ז"ל אמרו⁸⁵⁸ דחזקיה דינא קאמר ושללא ליהנות בו כמות שהוא, אבל מותר הוא למוכרו לגוים חוץ מדמי שבו וחומץ שבו וכן דעת מורי הרשב"א ג"ר⁸⁵⁹.

שכתב ר"י בפ"ק דחולין⁸⁶⁴ על ענין השוחט בסכין של גוים דרב אמר קולף. שהקשו לו לר"י דהא סתם כליהם של גוים אינם בני יומן⁸⁶⁵ והוה ליה גותן טעם לפגם שהוא מותר. ולמה ליה קלוף או הדחה. ותיירן⁸⁶⁶ דהתם בסכין בן יומן אי גמי דכי אמרינן דכלים שאינן בני יומן גותנין טעם לפגם באסור בלוע, אבל סתם סכין יש בו איסור בעין שאין דרך לקנחו בפרסא או לשכשכו במים היטב ונשאר בו תמיד שמגינות הנדבק⁸⁶⁷. ולפי זה קשיא שמעתין למה ליה טעמא דחורפא דחלתיתא תיפוק ליה דהוא גופיה גותן טעם לשבח⁸⁶⁸. והרב רבינו יונה ז"ל⁸⁶⁹ תירץ וכן מצאתיה בתוספות⁸⁷⁰ דשאני הכא דסתם חנוגי מקנח הוא אפילו סכינא ואין בו אסור בעין. ואיכא → למידק דאם איתא דהכא משום איסור בלוע שאינו בן יומן הוא הרי כשנפגם בעודו בלוע יצא מכלל איסור, וכי הדרא ומחליה ליה אגב חורפא דחלתיתא מאי הוי הרי זה כמבשם גבלה סרוחה או מבשם את העפר דשוב אינו חזור וניעור⁸⁷¹. ועוד היאך אפשר שהבליעה הזאת הפגומה תהא מחליה לחלתיתא. לכך פירש הר"א הלוי ז"ל⁸⁷² לדעת ר"י ז"ל⁸⁷³ דהכא לאיסור בעין שעל פני הסכין חששו, אלא כי שמא תיינו סבורים דכל שמגונית בחלתית מפגם פגים ליה שאין שום שומן נאות לו וכענין שאמרו לקמן⁸⁷⁴ גבי דבש, וכחומץ לתוך הגריסין⁸⁷⁵ שאפילו הוא בעין פוגמו בתערובתו ואף על פי שכל אחד

[לט, א] והתם ידעו ממשן וטעמן⁸⁸⁰. כבר פירשתיו לעיל⁸⁸².

ואף על גב דאמר מור גותן טעם לפגם מותר הכא אגב חורפא דחלתיתא מחליה. פי', מחליה ליה סכינא דסכין לשון נקבה הוא בכל התלמוד. אי גמי מחליה ליה שמגוניתא. ודוסחי איכא⁸⁸³ דגרסי הכי בהדיא. ויש מקשים⁸⁸⁴ מכאן על מה

משולם, ובשם וקינן הר"ה"מ בעה"מ. וכ"כ בגמק"י. 852 כ"כ בתה"מ ב"ג שיש בשם הראב"ד, וכ"כ בר"ן ונמק"י לה, ב בשם הראב"ד. 853 בפי' הראב"ד. 854 כן משמע שבת קרב. ב. וכ"כ בפ"י הר"ה"מ ובר"ה"י ורא"ש וכ"כ בפ"י הראב"ד. 855 ע"ד, א. 856 בפ"י הרא"ה ודלא כר"ן. 857 ע"ד, ב. 858 תה"מ ב"ג סוף ש"י בשם הרמב"ן ובר"ן. 859 כן הסכים הרשב"א בתה"מ שם. וכ"כ בשמ"ן באור"ח ה' איסור"מ סי' ס"ג. 860 בגמרא לפנינו ל"ג: טעמן. ובתה"מ ש"ג סוף ש"י: התם אית ליה טעמא וממשא הכא לית ליה לא טעמא ולא ממשא. 861 לעיל לה, ב ד"ה מתניתיין. 862 כ"כ בגמרא לפנינו, וכ"כ ברא"ש ועיין משמרת הבית ב"א ש"ב. ולפני הנמק"י היתה נוסחה: שמגוניתא דאגבא דסכינא. 863 כן הקשה ברשב"א ובר"ן חולין ת, ב. וכן בבבא בתבית ב"א ש"ב. 864 בתוס' חולין ת, ב ד"ה השוחט לא כתבו אלא תירוצי ראשון. ועיין במפרשים שם. 865 עיין

לעיל לה, כ סד"ה אמר. 866 וכן תירץ ברא"ש סי' לה ועי' תה"מ ב"ד ש"ד, ומשמרת הבית ב"א ש"ב. 867 כן תירץ בבב"ה ב"א ש"ב, ועי' משמרת הבית, ובתה"מ ב"ד ש"ד הביא בזה מחלוקת הפוסקים ומשמרת הבית שם נחלק ע"ז, ועיין לקמן ע"ז, ב במפרשים ומשי"כ רבינו שם ד"ה וכולן. 868 כן הקשה בתה"מ ב"ד ש"ד ועיין ר"ן לה, ב. 869 הובא בתה"מ ב"ד ש"ד והסכים עמו הרשב"א, ועיין רשב"א ר"ן חולין ת, ב. 870 עיין תוס' חולין ק"ב, א ד"ה אגב. דספר התרומה סי' ס. 871 כ"כ הרא"ה בבב"ה ב"ד ש"ד, ועיין בפמ"ג שער התשדובת ח"ג פ"ו שכתב דלא בכל גל"פ אמרינן דחורפא מחליה ליה אלא דכל מאכל שנפסל מאוכל אדם שוב אינו נאסר גם ע"י ד"ה. ועיין חור"ד יר"ה סי' ק"ג סק"א, וחז"א יר"ה סי' י"ב סק"ו. 872 בפ"י הרא"ה ובהב"ה ב"ד ש"ד וב"א ש"ב ומשמרת שם. 873 כ"כ בהר"י במשנה לה, ב. וכ"פ רש"י שם ד"ה תלחית. 874 לט, ב. 875 לקמן

בפני עצמן משובח, לכך הוצרכו לומר שזה אינו דאגב חורפא דחלתינא מוחליה ליה שמגינותא וזה נראה לי טעם נכון. וכן חצר שמוכרין בה תכלת. יפה פרש' רבינו מאיר הלוי ז"ל 876 שזה מדבר בפונדק שמביאין מן העולם תכלת למכור שם והורגלו תמיד למכור שם תכלת כשר, שמעמידין אותה בחזקתה. דאלו בחצר דעלמא אם עדין יושביה הראשונים עליה פשיטא דהיינו רישא, ואם דרים שם אחרים אמאי בחזקתה, וכי חצר גורמת אלא ודאי כדאמרין. גרסת כל הספרים חביית סימן אסור בחותם אחר. ואף על פי שפסק רב לעיל 877 כרבי אלעזר דשרי בחותם אחד 878, כבר תירץ ר"ת ז"ל 879 דהנא בישראל חשוד דומיא דכולה סוגין, ונפקא מינה למטהר יינו של גוים דהוה ליה חשוד לענין זה. אי נמי דהנא רב הלכה למעשה אתא לאשמעינן 880, ושמענו בשם הר"י ז"ל 881 שהוציא יין מן החביית ואמר דחבית גרסינן. וטעם ההפך שגתנו בין חביית לחמפ"ג פרש"י ז"ל 882 לפי שהבשר והתכלת דמיו יקרים וטרה לזינף ועל זינף לגסכו, ואין טעמו מחזור, שגם בחמפ"ג יש שדמיו יקרים כגון 882, אבל הטעם מפורש בירושלמי 883 לפי שהחביית איסורו מגופו. כלומר שאילו החליפותו הוא עצמו אסור, והחמפ"ג אין איסורו אלא מפני חשש תערובת 884, ואם תאמר והלא החלב של גוים אינו אסור אלא מפני חשש תערובת, דאלו חלב טהור בטמא מינכר דטהור חיזור וטמא ירוק 885, יש לומר שלכך

הקשו ממנו דמאי שנא חלב ומאי שנא גבינה. ואם תאמר והלא הפת איסורו מגופו. יש לומר דכיון דאיסורו קל מדבריהם הקילו בו מה שאין כן ביין דאסמכוהו 886 על מאי דכתיב 887 יין נסיכם 888. [לט, ב] ושנא אל אמר בו, יש גורסין 889 בדשמואל 890, פח למאי נחוש לה כו' עד מאי איכא כי הדדי לא מחליף. ולא גרסי, לא טרה ומויף. ופירשו בו, דשמואל פליג בפת עליה דרב וסבירא ליה דפת לא מחליף ליה גוי ואפילו חותם אחד אינו צריך והקשה עליהם הרמב"ן ז"ל 891 דאם כן הוה ליה למימר להדיא, ושמואל אמר פת אינו צריך חותם. לכך הגכון כגירסת הספרים 892 והיא גירסת רש"י 893 דגרסי, לא טרה ומויף. כלומר, לא טרה ומויף. ואפילו למאן דגרסי לא מחליף. כך יש לפרש דלא מחליף בחותם אחר. וכל שכן אי גרסי לא טרה ומחליף. אין לוקחין ימיה ומחליף בסוריא. הפירוש הנכון, דלחכי גקט סוריא לפי שהיו חשודין למכור דברים אלו של גוים בחזקת שהו של ישראל, ולא היו חוששין בהם ללפני עור לא תתן מכשול 894. הא לאו הכי כל סתם מקומות הם בחזקת כשרים ואפילו בחוצה לארץ עד שיחשדוהו. ולא 894 הסכימו רוב הגדולים 895. ולא כדברי הרמב"ם 896 שכתב דכל חוצה לארץ כסוריא לענין זה. עוד נראה כדברי האומרים 897 שאפילו בסוריא לחכי פרוט ימיה מח"ג, ללמדנו דדוקא בדברים אלו

סה, ב. 876 לא זכינו לחי' תרמיה למסכתין. 877 לא, א. 878 עיין משי"כ רבינו לעיל לא, א ד"ה ומפתה, ועיין הערה 341. 879 כי"כ ר"ת ב"הו' לא, א ד"ה דאמר, עיי"ש. והביאו בתרי"י, וכי"כ בהג"א סי' מ, ודלא כראיה בפי' הרא"ה ובבב"ה ב"ד ש"ב הבית ש"ד שכתב דלית הלכה כרבינא ופירש כרבינו, וכאן משמע בדברי חחשש אף לגיסוק. ועיין בהערה 270. 879 בפי' הראב"י. 880 משמע דרבינו גורס פת חלב נחוש וכו' בתוך דברי שמואל, ודלא כתוס' ד"ה פת. 891 בחי' הרמב"ן. 892 כן הגירסא בגמרא שלפנינו וכי"ה בתוס' ע"א ד"ה אמר. 893 ד"ה כי הדדי. 894 ויקרא יט, יד. 894 נראה דצ"ל: ולוה, וכי"ה בצגת דפוי"ת. 895 כי"כ רש"י ד"ה אין. וכי"ה בהש' הראב"ד ה' מאכלות אסורות פי"א הכי"ה וכי"כ במאירי. 896 ה' מאכלות אסורות פי"א הכי"ה. 897 כי"כ במאירי, ודלא כדור"י שחוקשה אמאי לא נתן נמי פת וככשי"ה וכל הנך חתני בשם חתני פרוטבצא. 885 לעיל דלא, ב. כי"כ במאירי ד"ה כל. ועיי"ש ובתרי"י ד"ה

שנחשדו בהם שהיו רגילין ליקח אותן העם מן הגוים, אבל דברים שלא היו רגילין כ"כ ליקח אותן העם מן הגוים ולמוכרן בחזקת ישראל מותרין מכל אדם, וחולין בהם כי ישראל לקחום, וכן דעת הראב"ד ז"ל 898 וכן הר"ם הלוי ז"ל 899 והוא דעת רבותי 900, וכל חשוד אסור ליקח ממנו אף על פי שמעיד עליו, כיון שנחשד בכך. כי החשוד בדבר לא דגו ולא מעידו לדברי הכל בשחשוד למכור 901, ולא אמרינן במסכת בכורות 902 דגו ומעידו אלא במי שחשוד לעשות לעצמו אבל לא למכור ולתת לאחרים 903. וכולן שנתארח בו, לפי שלא נחשדו בסוריא אלא למכור אבל לא נחשדו לאכול, ואף על גב דספו לאחריני ולית להו לפני עור לא תתן מכשול 904 לא חיישינן דספו הכי לנפשייהו. וזהו כלל

גדול 904. ובמשניות זרעים 905 מוכיח דכל שהוא בחזקת חשוד 906 צריך שני עדים להכשירו, או עד אחד שיעיד על החתיכה. שלא אמרו עד אחד נאמן באיסורין 907 אלא במעיד על החתיכה מ"ר ז"ל 908. ובמהדורא קמא 909 הארכתי בזה. וכי מישגר ליה מבאי דאכיל מישדר ליה. פי' ממאי דאכיל איהו גופיה. ואע"ג דהוי חנוני ואיכא ברשותיה של גוים דזבין לאחריני. דכיון דטרה לשדורי ליה דורון בהיתרא טרה ולא מספי ליה איסורא, וכן לשון הגמרא מוכיח. וכן פירשו כל הראשונים ז"ל 910, ומורי הרא"ה ז"ל 911 פירש בענין אחר כתוב במהדורא קמא 909. יושב ישראל בצד עירו של גוי. פירוש ישראל גדול וכן דעת 912, ושמירת קטן בשל גוי 913 לאו שמירה היא כלל 914. ואפילו שאמרו 915 שאוכלין

898 בפי' הראב"ד. 899 לא זכינו לחי' תרמיה למסכתין. 900 משמע דרבינו גורס פת חלב נחוש וכו' בתוך דברי שמואל, ודלא כתוס' ד"ה פת. 901 כן הגירסא בגמרא שלפנינו וכי"ה בתוס' ע"א ד"ה אמר. 902 ד"ה כי הדדי. 903 ד"ה כי הדדי. 904 ויקרא יט, יד. 904 נראה דצ"ל: ולוה, וכי"ה בצגת דפוי"ת. 905 כי"כ רש"י ד"ה אין. וכי"ה בהש' הראב"ד ה' מאכלות אסורות פי"א הכי"ה וכי"כ במאירי. 906 ה' מאכלות אסורות פי"א הכי"ה. 907 כי"כ במאירי, ודלא כדור"י שחוקשה אמאי לא נתן נמי פת וככשי"ה וכל הנך חתני בשם חתני פרוטבצא. 885 לעיל דלא, ב. כי"כ במאירי ד"ה כל. ועיי"ש ובתרי"י ד"ה

908 בפי' הראב"ד. 909 לא זכינו לחי' תרמיה למסכתין. 900 משמע דרבינו גורס פת חלב נחוש וכו' בתוך דברי שמואל, ודלא כתוס' ד"ה פת. 901 כן הגירסא בגמרא שלפנינו וכי"ה בתוס' ע"א ד"ה אמר. 902 ד"ה כי הדדי. 903 ד"ה כי הדדי. 904 ויקרא יט, יד. 904 נראה דצ"ל: ולוה, וכי"ה בצגת דפוי"ת. 905 כי"כ רש"י ד"ה אין. וכי"ה בהש' הראב"ד ה' מאכלות אסורות פי"א הכי"ה וכי"כ במאירי. 906 ה' מאכלות אסורות פי"א הכי"ה. 907 כי"כ במאירי, ודלא כדור"י שחוקשה אמאי לא נתן נמי פת וככשי"ה וכל הנך חתני בשם חתני פרוטבצא. 885 לעיל דלא, ב. כי"כ במאירי ד"ה כל. ועיי"ש ובתרי"י ד"ה

יור"ד סי' מג סק"ד. ועיין בהש"ה הקדמת. 907 גיטין ב, ב. 908 ע"י חקרי לב היא דר"ז. 909 לא זכינו בזה למהדורא קמא בחידושי רבינו. 910 כי"כ ברא"ש ובר"ן, וכן בפי' הרא"ה בסוגין, דאירי' במי שאינו חשוד לאכול בעצמו. ועיין בהערה המסוכה. 911 בבב"ה הבית ב"א ש"א ובי"ד ש"ב פירש בלשון הגמרא דגם אם הוא חשוד לאכול בעצמו מ"מ אינו עושה דורון אלא ממה שניחא למקבל ממנה ועיי"ש במשמרת הבית ב"ד ש"ב. וזה סותר למה שפירש הרא"ה בסוגין דאם חשקו למיכל לפשיה גם מאי דשדר לא אכלינן וכדברי רבינו, כמ"ש בהערה הקודמת. 912 באורחות חיים ה' איסור' ס' סט כתב בשם הר"י מקורב"ל שצריך הרואה להתנות יותר מ"ה. 913 כן כתב גם הר"ן טוכה מב, א דאין קטן נאמן על מה שביד גוי. 914 דבר' רבינו כאן סותרים דבריו בטוכה מב, א. דשם כתב דסומכין על חקטנים ששולחים בשר כשר ביד גוי וה"ה בחלב שהלבו גוי וקטן רואהו דהא איכא בחלב גופיה חזקה דאיסורא והו"ד באורחות חיים ה' י"ג סי' לו, ומבואר שם דנאמנים גם בדאורייתא ואפילו בדליכא טעמא דמירתה, ונפסק דין זה בשר"ע יור"ד סי' קכ"ו ס"ד ובאורייתא שם כתב בשם תשו' הרשב"א דקטן שיש לו דעת לישאל סומכין עליו דכל דאפשר לומר מירתה מועיל אע"פ שאין כאן עדות. והוא בתשובות המיתוסות לרמב"ן סי' קעו. ובמרדכי בפרקין סי' הסמוכה. 906 הגב באם הוא בחזקת חשוד אמנם מסתבר כדבר' רבינו שהרי באתחוק איסורא אין ע"א נאמן באיסורים כמבואר גיטין ב, ב. אולם ממה דמסיק רבינו שלא אמרו ע"א נאמן באיסורים במעיד על החתיכה מוכח דרבינו לא איירי דוקא במי שהחזקתו לנו בעבירה. אלא בכל מי שלא החזקתו בנאמנות. וכי"כ דברי רבינו בחז"א

תמט

1 **שאלת בני שנכתבו על דאש וכתשו אותם**
 במכתש חלבת שאינו בן יומן עם תבלין ושמו אותם בתרנגולת. מי נמצא דנותן מעם בר נותן מעם הוא וחזין קיא. בן ומותרת התרנגולת.

נכפל לקמן סי' תשי

תשובה הוון טעם בר נותן טעם בר נותן טעם הוא

ומותר ואפילו המכתש בן יומן, וכ"ש כזה שאינו בן יומן שהוא טעם לפגם ואפילו נתבשלה התרנגולת עצמה כלקייל נפי' לו. א' נותן טעם לפגם מותר. ולפיכך מה שדחתה ושאלה שדחתה וכתשו באותו יום כפי' עם מר' בשר, גם זה מותר לפי שנותן טעם לפגם הוא. דאפי' שכבר כבשו בו אותן כפי' לא חזר בו יומן, שכל שהוא לפגם אינו חוזר לשבח מחמת בטול שבשילו בו אחר זמן שכא לפגם, שא"כ אין לך טעם לפגם לעולם שבאותו בשול יחזור לשבח. ואינו זומה למה שחששו קצת מגודלי הצרפתי' לומר שאם חזר יומר קודם שבא לפגם בשלו בו אפילו דברים מותרין אותו בשול מעמדו בשבתו כיון שלא בא עדין לפגם, אבל כל זמן שבא לפגם אינו חוזר לשבח מחמת בטול אחר. ומתמת החבלין שנכתשו עם הכפי' מטהבא שאין בו חש' אפי' שאסור חלחת של גוים ואמר טעמא מאי משום רמחמי ליה כסנינא דאלמאי נפש לט, א'. ואפי' דנותן טעם לפגם מותר, אגב חודפא דחלואתא מחללא ליה. והא דבר מועט הוא חבלין שנכתשו עם הכפי', ואין כל כך חריפות בהן למתן ולהחזיר לשבח פלטה המכתש. **L**

תנ

נכפל לקמן סי' תמצא וח"ג מי חלטי

שאלת איזה ערוף שצ"ה צבור שפור או בנדבה.

תשובה יותר ראוי להיות שליח צבור שכור לפי שבמקום שהוא שכור וכבוד מן הקהל אין פרץ ואין צוחה שאין אחר הגון רשאי לפשוט רגלו ולהתפלל, ואם היה בנרכה הרשות נתונה לכל. ובפרוץ חודר יעלה מי שאינו הגון כהגון. ועל דבר זה הוצרכו אנו להקן שכנימים הקדושים כמו באשמורות וראש השנה.

בזוהי כלאים בשדה חיוב, אבל כנס לא מיקרי אלא ע"י הגופנים, הלכך כי כתב דהמנא לא חזרע כרמך כלאים לא מן הכרם, ומיהו חזרע כלאים כרם דהיינו שני מינין דרבי יהודה לא מחויב נמי משום כלאי דרעיס אלא בזוהי שלשה כנון. חטה ושעורה וטוסמת או שני חטיף ושעורה או שני שעורין וחטה דביעין כלאי דרעיס כראי כלאי הכרם. ואיכא דרמו הכא מיהא דאמרינן במסכת מנחות פרק הקומץ וטא נפי. בן מלעשה באחד שזרע כרמו של חבירו את הגופנים. ומפרשי לה משום דלא אסרה חזרה אלא קנבוס ולוף משום דקנבוס ולוף איז דרעיס כלה וערשים אשכולות ודומין. לזרע הכרם וקרינא ביה כרמן כלאים. אבל בשאר דרעיס לא. וחזיק דרמב"ן מחיישי חזיקי פ"ב ר"ה מה דא"י אישינן נראה דהתם לענין זרע וכא שהוא נאסר בתוספת קאמר, דאינו אוסר מדאורייתא בתוספת אלא קנבוס ולוף לפי שהן גדולים וערשין ערבוביה. אבל שאר מינין שאינן גדולים ואינן ערשין ערבוביה אינן אוסרין בזרע וכא בתוספת מדאורייתא אלא מדרבנן. אבל בזרע מעיקרא זנאסר בהשרשה אפילו חטה וחזין לקי ואסורי דהא מערבבי לרבנן ולרב יאשיה כיון דאיכא כלאים חזין מן הכרם. ואחרים חזינו דהתם שאר מינין קאמר כנון מיני דרעיס שאינן נאלץ דומיא דקנבוס ולוף, אבל חבואה דהיינו המשת המינין ודאי דבר חזרה הו' בין בזרע מעיקרא בין בזרע וכא לפי שהלכבואה גם כן גדלה ועושה ערבוביא. מה שאין כן בזרעונו גנה דכין הגופנים אינן ערשין ערבוביא וכלאים כלל. והנה ר' אברהם בן דוד ד"ל כתב נראה לי דלענין איסור הפרות קאמר, ושנא מדכתוב וכתב כפ. טו פן תקדש המלאה הזרע והבואה הכולם, והם זרע דומיא להבואה שאין ערשין אלא לשלש שנים כדאמא במסכת כלאים בפרק שני נמשח ה"ז. אבל לענין מלקות כל חזי מיני דרעיס נמי עם חזין חיוב במפולת יד משום כלאי הכרם ומשום כלאי דרעיס כל חזי מיני נמי חיוב. דיקא במפולת יד כר' יאשיה דהא כתב שרד לא חזרע כלאים בעינן כלאים בשעת זריעה. מיהו לענין איסור הפירות וכלאי הכרם בקנבוס ולוף וחזין אפי' שלא נזרעו במפולת יד אסורין. כדדרשינן כתוב המלאה וכתוב הזרע ומחזינן זרע וכא בתוספת זרע מעיקרא בהשרשה. וכתב עליו הרמב"ן ד"ל ואינו נכון. דזרע מעיקרא למלקות חזרע וכא בתוספת לענין איסור הפירות שוין הו' בין לר' יאשיה בין לרבנן, לרבנן במין אחד ולרב יאשיה בשני מינין. ולפיכך כל מקום ששינוי במשניות צריך נקוב לענין קדוש משכתה לה לר' יאשיה צריך של שני מינין חטה ושעורה, והוא הנכון ע"כ.

יאשיה

יכר אני

את בני

דקחתי

עו חייב

או חטה

יב, מה

ושעורה

טו הנה

וכלאים.

בזרע

משום

ביעין

ה כנון

כלאים.

שעורה

וד לא

לאפקי

נ חטה

וכלאי

יאשיה

כ דלרי

ושלמי

חזרע

מינין

אחר.

לאיזה

ל שני

והרייה

זרד בו

לשני

כלאי

בעינן

ע ליה

א.

בעינן

בכל :

יטל

דלכך

ירקות, שלא נרדע שנחתה מהם איסור הבלוע, ודן פשוט וענין מבואר. זה כמה אנשים אמרו לי בשם הנחתה שתמנה עלי כמה שאמרת שחתיכה עצמה אסורה. אתר שאני דן שאינה נעשית נבלה ואינה נאסרת אלא מחמת מיטעה שאין בה כדי לכטל, עכשו שנתוסף החיתוך הרי יש בו לכטל. אמרת אם כן מצינו הגעלה באוכלין. ואמר לי משמו אין הכי נמי אם נעשה כן בשונג, אבל לכתחילה אסור לפי שאין מבטלין איסור לכתחילה. אמרת זו קשה מן הראשונה. שאין אומרים ופינה ה' ב' אין מבטלין איסור לכתחילה אלא כשמבטל האיסור ואכלו, אבל לכתחיל את האסור ולהוציאו מחוץ החיתוך אין זה מבטל איסור, אלא מכשיר את החיתוך ומפריד ממנו האסור, שאם כן בטלים כל הגעלה וליכרך וטרת הכחל. אלא דברים אלו בטלים ואסור לשמען. והטרת כסתירתם ונטולם כמציא זמנו לכטלה.

תצו

נכפל במחמתו לתפנין סוף מי קנא

ומד שכתבת בקפילא וחליץ צי' אן שנראה לך יותר מיושב כדברי מי שאומר דדוקא קפילא [ארמאות] ובמסור לפי תומו, ומן השנים שאמרת לפי שארתו חוש לפעמים משתנה וכדוג כמו שיקרה ל'חולאים.

אני כבר אמרת תחת הכית האחר כ"י שיא דף סו, אן שיש לחוש לדבריהם. אבל ראיות מכריחות יש דקפילא לאו דוקא. מדאמרין מחליץ שם בשלמא תרומה טעם לה כהן ולא אמרינן טעים לה קפילא כהן. ועוד מראמר רבא אמר רבין כטעמא ואמר רבין בקפילא, מין בשאינו מינו והתרא כטעמא מין בשאינו מינו ואסורא בקפילא. אלמא מדחלקן שמוע מינה טעמא היינו טעם הנרגש לכלל בני אדם ולא אמרו קפילא אלא ארמאה וכדי שלא ישקר וטעמא רבה. איכא, דדבר זה מודכבן הוא וספקו לקולא. וההוא טעמא דכתב מר ישנה ביה מר. דאם אותה אף הקפילא מקבל מקרה החמורה כהנבחרת המרה ומכל מקום ראוי לחוש.

תצו

נכפל במחמתו לתפנין סוף מי קנא

ומד שנחתפן לך בני שנכנסם לביתו של מי ויש שם כלים קרובים לחדושים, ונחתפן אם הם

ועתה אשוב על קצת פני הדברים אשר באו בקונטרס והשוטפת השאלה בהם. אמרת שהטכינו כמה:מן המרורים על מה שאמרתו אני דאין אומרים חתיכה עצמה נעשית נבלה מחליץ ח. אן לא. בבשר בחלב. עמוד על חבורי ומה"א כ"ל שי"ח. אן כי גם כן כתבתי אני בשם רבינו אפרים ז"ל. והוצק חן על שפתיו כי יש בדבריו ראיות חזקות כראי מוצק.

ומד שנחתפן לך אם אותה חתיכה מצטרפת לכטל את האיסור. נראה לי שגם היא מצטרפת לכטל את האיסור, חוץ שאם היה אפשר לסחטה היא עצמה מותרת, וער כאן אי אתה אוסרה אלא שאי אפשר לסחוט את האיסור שבה. והלכך להחלות את האסור מצטרפת שהיא עצמה מותרת היא, ואם אתה אומר שאינה מצטרפת לכטל אף אותה עצמה נבלה דהא בזה תליאן. וזה נראה לי ברור, והרי זה ככחל שאמרו מחליץ צי' בן כחל כששים וכחל מן המנין וכחל עצמו אסור.

תצו

ומד שנחתפן לך גם בחלב שנפץ לקדרה ואין בתבשילי שבקדרה ששים ונאסר התבשיל, ואחר כך נפץ לחמו והרי רבה עליך אם מותר אם לאו.

תדלקת כל דבר אצטריך להקיים הקדמה אחת, והיא שתחובה שבלעה איסור ואין בה לכטל את האיסור אי אפשר לחזור ולהתירה לעולם. שהרי היא עצמה נאסרה כדאי מחמת מה שבלעה ואע"פ שאהא מדבה עליה כל היום היא באיסורה עומדת דאי אפשר לעמוד על האיסור הבלוע אם יצא מחובה אם לאו.

ומערתה אם אותו התבשיל הוא מלק לכד שנמחה לחורבן שומן ודוטכו של בשר, ונפל לחורב חלב מיוכן לחורב ונאסר מחמת מיטעו. אם נפל בשונג לאחר מיוכן לחורב אותו תבשיל היתר ורבה בין הכל על החלב, הכל מותר. שהרי לא נאסר תבשיל זה מחמת בלע אלא מחמת הערובת, והרי רבה עכשו היתר על האיסור. ודן זה נהג בין בלח כמד יין ביין ונפל לחורב קיתון של מים. בין ביבש ויבש כגון חטים של תרומה שנחערבו כמות של חטים חולין ואח"כ נתערבו עליו חולין. אי נמי כשבטל חשיבות האיסור כשתפצעו האגורים ותפודו הרמונים. אבל אם אתה תבשיל הוא דבר שונאסר מחמת בלע כגון תבשיל שיש בו חתיכות בשר או ירקות וכיצא בהן שונאסר מחמת בלע, אי אפשר להחיר אותן חתיכות ואותן

ה'תשנ"א

סימן תצ

ש"ו"ק

רס

מה פנונ לא פנונ נראה לוק לני לפג

לפי א באסור של חלחית משום דמחחכי ליה בסביא דארמאי ואע"ג דאמר מר נחנן טעם לפגם מותר אגב חורפא דחלחיתא מחליא ליה דאלמא כל דבר חריף מתקן טעם הפגם ומחזירי לשבת ונראה לי שאין הנדון ג

המועט שנתערב בדבר החריף שהוא תכלה הפגום החריף שהיא מועטת שיתקן רימקא הפגום תכלה בכלי לא שאם אין אהא אומר כן אין לדבריהם קץ שאין לך קודרה וקערה שלא נכנסו לתוכן פלפלן או תבלין עם התבשיל ומעחה מה ששנינו ושם מה כן וכלי שנשתמש בהם עד שלא הגיעל עד לפגם מותר ואוקומנא כמאן דאמר נחנן טעם לפגם מותר אמאי מותר והא דרכן להשתמש בתן בדברים חריפים ולא נחנן טעם לפגם הוא ואי נמי באותה ברייתא דקחני אם נשתמש בהם עד שלא הגיעל מותר היה להם לשנות בהן והא שדרכן להשתמש בהם על ידי דברים חריפין כמדרכות והמכותות אם נשתמש בהם עד שלא הגיעל אסור ועוד אפשי לומר דדוקא חריפותו של חלחית שממתק תכלה הפגום אבל שאר הדברים החריפים לא שמענו דהיאך אפשי ולא מושמטי בשום דוכותו שיאמר כן ועוד ג

דאם כן כלי מדין אפילו כלים שאינן בני יומן צריפין הכשר כדי להשתמש בהם אפילו בדברים החריפים דאנו מן הדעת שתחזי להם דחורה כלי שאינו כן יזמו לדברים יחזירם ושיאסור אותן לדברים החריפים על כל פנים הני צריכים הכשר לכל שאי אפשר שלא יחכו או יכתשו דברים החריפים שוה דבר מצוי הוא והמיד עושין כן ולחחיתא חלחיתא לברא לא הישיעין שאנו מצויי והא נראה לי יותר ואם היינו מפרשים ההיא דחלחיתא משום שמתנויה שעל בני הסכין ולא משום בלע שבתוך הסכין אהי טפי שפיר דאף שמתנויה מועט שעל בני הסכין כיון שהיא מרודד ואינו אלא עיתה בעלמא ושליט בה איורא אף היא פנומה בשאונה כח יומא וההיא דצנן שחתכו בסכין וחליץ קיא כן מסתברא דמהאי טעמא הוא ולא מחמת תכלה שפולט על ידי חריפותו של צנן דאם כן הנה לה נחנן טעם בה נחנן טעם ואע"פ שרשי"י ז"ל נראה בחי"ש ד"ה הגלגל פירש כן בלשון אחר הלשון השני שפירש משום שמתנויה שעל בני הסכין נראה לי עיקר

גם מה שפירשה בשם החתמות דכלי שישליו בו יותר מיום אחד נחנן טעם לפגם לעולם ואפילו הוא כן יומא גם זה דחוי מעיקר לפי דעתו דאם כן כלי מדין לרובי שמעון למה אומין ואפילו בני יומן וכי מן אמר כלים חדשים שלא בשלו בו אלא היום הא לא אמר אלא בני יומן דהיינו שבשלו בו ביומן ואי אפשר לומר דכל

חדשים אם לא והוא בסוד לפי תומן אם נאמן וסומכין עליו אם זה כמו זה

לפי מה שכתבתי אני נחמ"א ב"ד ש"א טו כן בקפילא ארמא דנאמנותו משום ולא מרע נפשית זו אינה רומה לוי ולא מצניו מרסה לפי תומן מותר גם בניו אבל אם קוד הוא תולכין בו אחד הרוב וכן מעשים בכל יום שאנו לוקחין קדרות מן הקדר וסכנין ואסכלאות מן האומן ומורי הרב רבי יונה ז"ל היה נוהג שלא ליקח אלא במקום שיש שם אחרים קודרה מתוך קדרות וסכין מתוך סכנין אבל מכל מקום נראה שורת הדין שכל שאומר לפי תומן שהוא חדש ויראה כמו שאמר מותר לפי שאפילו נשתמש בו טהמו אינו כן יזמו ועוד שאפילו כן יזמו אפשר שלא נשתמש בו בדברים האסורים ועל טעם זה אוו סומכין בדיעבד כמי שנשתמש בסתם כליתם והטעם שכתבתי בשם הרב בעל החתמות ככלי מדין משום דהיישיעין שמה עשה בו גוי דבר חריף אינו נראה כעניי כלי שאם כן חישא זו מראוייתה היא מרחצין הכותב הכשר ככלי מדין ואם איתא היאך אנו מחזיין בדיעבד כמי שנשתמש בהם כליתו והלא בכל יש לנו לחוש ולאסור אפילו דיעבד דספקא דאורייתה היא ועוד דהא כל היצא דאיכא ספק ספקא אפילו באסורי תורה תולכין להקל וכלי מדין הא איכא ספק ספקא ותלתא ספקי נמי איכא למאן דאמר וי"ש מה כן לא אסרה תורה אלא קדרה כח יומא והא דדילמא לא בשלו בו בינים ואם תמצא לומר חיות שמה לא נשתמשו בו בדברים האסורים ואם תמצא לומר בדברים האסורים שמה בדברים הפוגעים בתשיל כנחן חומץ בגריסין ושם מה כן וכיצא כן ואפשר דכדין היה להשתמש בו לכחחילה ככל ספק ספקא דמותר אפילו לכחחלה אלא דעשו החזקה תירא באסורי גוים ועוד

דאם כן היצא תבא רבי יהודה ושם מה כן ראייה מכלי מדין דנחנן טעם לפגם אסור והא כלי מדין אפילו קודרה שאינה כח יומא לאו לפגם הוא דטעמא משום דברים החריפים הוא ורובי שמעון נמי דדחי לא אסרה תורה אלא קדרה כח יומא כן והא כולתו אסור הכותב מספק דברים החריפין מכל זה נראה לי סתירת אותו טעם אלא הקושיא שהביאו לרוב זה כלומר כיון סתתם כליתו אינו בני יומן מפני מה אמרה תורה נמכת לא כפי כל דבר אשר יבא יומן יבא באש וגוי קושיא זו מעיקרא ליתא דהא קא פריש רבי שמעון לא אסרה תורה אלא קדרה כח יומא קא פירש רבי שמעון השכי בו ביומן

ובדבריהם החריפין שכתב הרב ז"ל שאין בהם משום פגם נראה שהביאו לומר כן מה שאמרו נ"י

מה פנונ לא פנונ נראה לוק לני לפג

לפי א באסור של חלחית משום דמחחכי ליה בסביא דארמאי ואע"ג דאמר מר נחנן טעם לפגם מותר אגב חורפא דחלחיתא מחליא ליה דאלמא כל דבר חריף מתקן טעם הפגם ומחזירי לשבת ונראה לי שאין הנדון ג

חדשים אם לא והוא בסוד לפי תומן אם נאמן וסומכין עליו אם זה כמו זה

היא ולא אסרה חודה עפרא בעלמא, ולא סוף דבר משהו
אלא אפילו מחצה על מחצה או יותר. אבל אם אינו פגום
גמור אוסר תערובתו כאכליה אפילו במשהו כדעת רבנן
יצחק הזקן ז"ל, לפי שכל שהו במשהו ואינו מחמת טעמו
אין חלוקין ביין טעם לפגם לשאנו לפגם שהיה אין חלוקין
בו אחר טעמו. ודבר ברור הוא לפי דעתו אישׁ שמקצת
מרכותיו ז"ל חלוקין עליו. וכמוזמא אני שיש לו ראייה
מפורשת מפלוגתא דרב ושמואל בקדרות בפסח ופסחים ל'
א ומסוגיא דאתמר עלה כומרא. ואין מפרשין לחכם.

תק

**ולענין דבר שיש לו מתירין שאמרת שדבר
ברור שלא נאמר אפילו בא"א לא בטיב
אלא בשנתערב במינו כדאמרת ברדשושמי דנדרים
ופי' היין וכמסקנת שביעית ופי' מיין. ותמדת על
הרמב"ם ז"ל נשמעות אסורות פשי' היין שתלה אותה
בסברתו וכתבה בלשון נראה פי'.**

אני אפרש כי לפי מה שמצא לרב אלפסי ז"ל שאמרה
אפילו במין ושאינו מינו כפרק גיד הנשה וחלוקי לה
א בתוספת דכתיב שם פלוגתא דרב ולוי דפרק כיצד צולין
ופסחים ע' בן בריהא מלילתא היא או לאו מילתא היא,
ואמר דהא דתני רב כהנא נשם] פת שאפאה עם היצלי
אסור לאכליה בכוחו, לא ברב בלחוד שייכא אלא אפילו
ללוי כיון דאפשר למיכלה בלא כוחהא. ויש לרב אלפסי
ז"ל ראייה כמסקנת ביצה פוק משילין דתני חתם ולי, וא וכן
האשה ששאלה מחברתה תכלין ומים ומלה לעיסתה הרי
אלו כרגלי שתויה, ואקשינן עלה בגמ' ומה אן ולכטול
מים ומלה לגבי עיסה, ופירקה רב אשי ופי'. אן משום
דהיה ליה דבר שיש לו מתירין ואפילו באלף לא בשליל.
אלמא אפילו בשאינו מינו אמרינן, דהא תכלין בקורה
ומים ומלה לגבי עיסה אינן מינו ולא בשליל. ומפני
שמצא הרב דברי הרב אלפסי ז"ל ויש טעם לדבריו מהא
דרכ אשי לא ראה שיהא החיא ברייתא ומאי דאיתמר
בידושלמי ראה מוכרחת ועל כן כשראה הוא להכריע כן
תלה אותה בהכרעת הדעת ולא בהכרחי. ואם תאמר אם
כן ארז הניח הרב ז"ל הא דרב אשי, ואנו גם כן היאר
גנית אותה. יש לומר דמים ומלה לגבי עיסה כמין אחד
שאין עיסה בלא מים ולא יאכל תפל מבלי מלח, וכן הדין
בתכלין בקורה. ואי נמי בתכלין הוי טעמא כדרכה נשם ליה.

מה שנתבשל בכלי שאינו כן יזמן שיהא תכשיל עצמו
פגום, אלא שהובלע שנתערב עמו הוא קצת שלא
לאסור בתערובתו. אבל הוא עצמו שנתערב באחרים אינו
פוגמן ואין מתירים תערובתן משום נותן טעם שלהם. והו
נראה לי ברור. והשמן והדבש והמקחת שלהם שאנו
לוקחים ופי' לו, בן ואין אנו חוששין לזליפתן של כלים ונשם
לי. אן, היינו משום דסתם כללהם אינן בני יומן ונתן טעם
לפגם בדיעבד מותר. L

תצח

**ומה שאמרת דנותן טעם לפגם מהלוקח גדולה
אם מותר לכתחילה אם לא.**

נראה לי דבר פשוט וברור שאסור, ומעולם לא עלה
על לב שום חכם שיהא מותר לכחלה. וכבר
דגתי על זה לפני מרנו הרמב"ן ז"ל. והבאתי ראייה
מדהניא ופי' עה, בן חלוקה כלי. תשמשי מן. דהגיס את
שרדכו להשתמש על ידי האור כגון השפודין יגעיל וכר',
וכילין שגשגתם בהם עד שלא ליקבן עד שלא הגעיל חמי
חרא מותר ומהיא אידך אסור, ולא קשיא הא כמאן דאמר
נותן טעם לפגם מותר. הא כמאן דאמר נתן טעם לפגם
אסור. אלמא אפילו למאן דאמר נתן טעם לפגם מותר
דוקא נשתמש עד שלא תכשיך הא לכחחילה אסור, והודה
לדברי. ועוד הוסיף הוא ראייה מפניא דרבי אמר דאומלה
בה בישרא וחברא וחמין קיא, בן, ואם אותה, לישתייה עד
למחר ואמאי חברה. וגם מצאתי תשובה לר' שרירא גאון.
ז"ל דגריס שם בעי"ז וחלכותא נתן טעם לפגם מותר. והרי
מילי דייעבד אבל לכחחלה אסור. ועוד יש ראיית אחרות
ורדי באלו.

תצפ

**ולענין מה שאמרת המין פגום שנתערב משהו
בפסח ואינו בעין, אם נהמיר עליו כיון
שאיסורו במשהו אם לאו.**

לא נחברד לי פגם זה שאמרת מהו, אם הוא פגום גמור
כגון פת. שעפשה ויצא מחורת אוכל עפרא בעלמא

פרו מנהגים
שער התעוררות

ת"ל
כפרך ר"ט

הנהגות והנהרות

סוף ל"ט
תענית ר"ט
ב' תמוז
סוף תענית ר"ט
א"ט

להלאה ובל נחמין טעם לפנים הוא כן, דמאכל הנפסד מאוכל
אדם ונפל לדבר חריף אף שאין פוגמו יש להחמיר במל
מקום אוכל נופסד פקע שם איסור מיתה ויש לעיין ביה
ואיך יתקן כפיין ק"ג ט"ו אבא ע"ד:
והנה נחמין טעם לפנס משה עד הלילה דשרי מכל מקום
במנו לאין דאמי חמין היה דבר שיש לו מחירין,
יש לעיין בהו אלא דכבר כתבו בהו למעלה ור"ה ויהי דהוא
מדי שכתב במתה מהו שרי ט"ו מחללא וישן דנתן טעם
לפנס אדם, מטעם ויקן באכליה, יע"ש, לא קשה ונתן
המה ונתן טעם לפנס, משנה ונתן טעם לפנס מאי אינא
למנוה, הא ברובא ופשוה אסור, כל שבשאר איסורי
בששים, בחמין ובסמית ומחמירי, במשהו מה שאין כן דבר
הפוגם, דבשאר איסורי לא למחמירי בששים הוא הדין בפסח
אין אוסר בהפכה או כמעט ופאמור ופולקות פסח ופימן
המה אשל אבהם אתה פ"ט, אבא ע"ד:

כל שאין ראוי למאכל אדם, ואם ראוי למאכל אדם צריך
שיקרא במעורבות דרב חימר, ומיהו כפליטתו או דלילא דרב
וחימר, מכל מקום אתו דראי ודאי שאין כפליטתו מחמירי ונפסד
חזירי, ונהו דככולה משערין, וחימר וליכא שיהיה מחמירי
לא כפוגם ואף חריף אוכל ישנים ואוביב, וכן טעמוהו
הוא איסור, יש לומר מנהג מכל מקום אוכל הנה
חזירי וליין ב"י, וכן ודאי ונהו כלל ודאי שרי
מצעור, וליין ב"י, וכן ודאי ונהו כלל ודאי שרי
אין וכלי כשיש שם טעם כפוגם, ונהו כפליטתו ונהו
לכ"ב דרב, וכן ודאי ונהו כפליטתו ונהו כפליטתו ונהו
אכליה, ויש לעיין אף הנה איסור חזירי ודאי ונהו כפליטתו
עין במתקן המלכות טורה חזירה ונהו כפליטתו ונהו כפליטתו
שם וישן ודאי ונהו כפליטתו ונהו כפליטתו ונהו כפליטתו

ורבירי, הפוגם ומאוסים, בעצמם וחמירי, ועל ידי כך
נפסדתו מאוכל אדם, למה חמירי משנה פרק (ג')

אוסר, אם הוא מן החמירי או מדריבין, ואם הוא מן
חזירי, אם דריבין מקורט, של חלחלה או הוא חריף בשאר
דברים, הנה מן החמירי ונהו בחמירי המבא ור"ה ט"ו
תע"ד, כתב דבשאר דברים חריפים אין אוסר, דאם לא כן
אנא לאי אסור חזירה כל מדין שאין כפליטתו ולא חמשה
בקרטי הנה האורח ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי
טעם כפוגם חריף, ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי
משום קשיה חריף ונפסד חריף, הנה חריף ונפסד חריף ונפסד חריף
בזנות איסור חריף, ואורח ונפסד חריף, כלל ליהדין ק"א
והנה חריף וקפ, וכן ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי
פוקים, וכן ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי
אורח ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי
במור, ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי
שאר במור, לא הייתה מחמירי, אלא חריף ודאי ודאי ודאי ודאי
דרכו כהה ספק, להקל י"ד

ועדו פנים מאירות ונשא סימן סוף מה שהוריא ראוי מהא
דעברתו וזהו (ט"ז) ופסח א"ל, ובשבת ונהו כפליטתו
לחומרא, משום דהנה מן החמירי, יש להשיר עילה, כהן
דפסח הלכות שם א"ל, ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי
ידעה, ומכל מקום ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי
ליתיה מן החמירי ונהו כפליטתו ונהו כפליטתו ונהו כפליטתו
דלפניה אין, ונפסד חריף ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי
הפוקים ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי
המה, מכל מקום מה שפסקא, שאם לא י"ט נפל ושמא
הלכה במתא, ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי
מור, כפיין א"ל, ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי
כפיין א"ל, ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי
נשן, ובמבטות ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי
ע"פ פ"ב סימן ל"ח, דלא מקרי דבר חריף כי אם קורט, אלא
ספק דרבנן הנה, וכפיין צ"ד ונפסדתו מה א"ל, שתי
דעת אתה י"ח אבא:

והנה, ראוי שיעמוד בפאן על הקידה אחת מה שיש בה,
מהעין, והוא כפי מה שכתב הר"ם בפרק ב'
ממאלות איסורי הלכה כ"א אכל בריה שלימה אפיל
סרוחה, והוא ובלה מלה לקוח, והמציג משנה נשן, פירש
בשלא נפסד מאוכל אדם חריף חריף כפיין ק"ג א"ל, ודאי ודאי ודאי ודאי
חולק, אף במסורת, ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי
ממלא הוא חריף, במסורת, ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי
כפיין ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי
חמור, הוא כפיין ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי
בש"ע, סימן ק"ח, ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי
חולק א"ל, פ"ק ט"ו, ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי
אסור אף שאין ראוי כלל, הוא חריף על ידי מעורבות, כל

ורע, הוא דומק כפסח דאוסר מעורבות במשהו אף נתן
שם לפנס אסור, ליהדין ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי
לא דענא, אמא, כיון דנתן טעם לפנס קצת שרי, אף ודאי ודאי ודאי ודאי
דמי לבלה המפסד, לומר צריך לומר דמצעור, לא ודאי ודאי ודאי ודאי
כלל, אם כן מהא טעמא דאורי להחרי נתן טעם לפנס כפסח,
והנה חריף ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי
כמה, ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי
במה שכתב הרשב"א, ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי
שם א"ל, ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי
כאני מני לא יהי טעמא, ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי
כובש לאכול, של שתי יחד, יע"ש ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי
וכרכובנו לעיל חלק השני פ"א ד"ה אהם, חלק השלישי פ"ה
ד"ה אהם

והנה חריף ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי
במה שכתב הרשב"א, ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי
שם א"ל, ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי
כאני מני לא יהי טעמא, ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי
כובש לאכול, של שתי יחד, יע"ש ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי ודאי
וכרכובנו לעיל חלק השני פ"א ד"ה אהם, חלק השלישי פ"ה
ד"ה אהם

